

Jubilej zbora upokoencev

Mešani pevski zbor upokoencev je slavil 15- obletnico delovanja. Leta 1984 je skupina pevskih zanesenjakov, med njimi je bil tudi dosedanji predsednik zbora Vojko Žnidaršič, ustanovila moški pevski zbor upokoencev, katerim so se kmalu pridružile še ženske. Tako je nekako leta 1986 nastal mešani pevski zbor upokoencev, ki deluje še danes. Veliko nastopajo na prireditvah in revijah. Zbor neprestano raste, ob zadnji okrepitvi pevk in pevcev iz Jelšan šteje nič več in nič manj kot 56 pevcev in pevk.

Ej, pozdravljeni!

Pravim vam, bodimo pomlad! Danes, tu, nočoj! Vam pogostoma pride v goste takšno vabilo? Bodimo pomlad! V zraku je vznemirljiv opoj, mi vam prinašamo pesmi, nasmeh dodajte nasmehu, prijaznost prijaznosti, roko stisnite sosedu in toplina naj nas vodi ves večer!

Povem Vam, mi nismo vsaksebi, mi smo eno. Držimo se petih notnih črt in ne skrenemo z njih. Mi nismo kdorkoli, mi pojemo, mi živimo pesmi in pesmi nas hranijo.

Da pridemo do tu, do harmonije lepega, je klanec in je trud, a to zlahka preidemo, ker nam skozi pesmi zbuči spomin v mladost, ker te opevajo hrepenenje, lepoto vsega na mavrici življenja, ker pojo o bolečini nedoživetega, ker premorejo vse odtenke na poti od srca do srca.

Bodimo pomlad! Poslušajmo drug drugega, bodimo prijazni drug z drugim, osrečujmo drug drugega, bodimo pomlad, ker pomlad, ta večno mlada, zmore vse, premaga tudi misel na naš nemir, nerazumen, tuj moderen čas. Bodimo pomlad!

Pozdravne besede pevke zbora Danice Pardo na eni izmed prireditev

KNJIŽNICA MAKSE SAMSA,

Domoznanski oddelek

tp 07

JESENSKI listi
2000 / 8.

070. 48-057. 75(497. 12 Ilirska Bistrica)

2000137,8

COBISS

COBISS

Pisma uredništvu

Spoštovani urednik!

Hvala za prijazno povabilo! Saj ste mi rekli, naj kaj napišem in se tudi letos pridružim družini vaših dopisnikov. . Z vsakim druženjem smo močnejši, sem si rekla, z vsakim srečanjem srečnejši, z vsakim prijateljevanjem bogatejši. Torej, prijateljujem z vsakim, ki tako ali drugače pozna Jesenske liste. Vas zato lahko pozdravim, takole, na začetku novega, skrivnosti polnega leta? Ne očitajte mi vsiljivosti, vi le berite in če ugotovite, da se motim, me ostro oštejte! Do takrat pa hranim za vas samo lepa voščila za neizmerno voljo in moč premagati vse kar prileze obremenilnega na vašo dušico!

Prijatelj, ki Jesenske liste pozna že od začetka, mi je malo sramežljivo priznal, da ima še vedno rad pravlјice. Zato bo zapis, ki mi je ušel izpod peresa, pravnјji za obarvano voščilnico.

Nešteto čarobnih zgodb iz pravlјic mi beži skozi praznične misli. Ne recite, naj jih pozabim, naj jih obidem in izpustim iz misli! Nov čas na mojem pragu tako hoče! Meni pa se ne da dopovedovati, pestujem prijazne pravlјice, kjer ima vsaka vrlina častitljiv prostorček, da se lahko zagledaš v svojo neranjeno podobo srca in si odpočiješ od vsakdana.

Jaz nočem vnukovih elektronskih pisem. Nočem, da sta računalnik in TV ekran njegova altarja vzvišenih želja! Hočem ga potolažiti kadar si odrgne koleno ob igri na paši. Hočem, da me razvaja s stiski, kadar mu spečem dišečo sladico. Hočem, da ščeblja neumnosti o mravljah in drobnih bitjih, ki mu prekrizajo pot na travi. Hočem, da bi bilo v njegovem srcu in življenju dovolj odseva dobrote, poštenosti, prijaznosti, strpnosti, moči, iskrenosti in zvestobe, da se ne le-teh spominjali le iz pravlјic.

Babice, so vam vnemar pravlјice iz dežel za desetimi hribi? Ve znate utišati vsako brlizganje mobilcelovih aparatov, surfate po internetu in si razgledujete po novicah iz najoddaljenih dežel sveta. Boste utegnile ob vsem tem še povedati komu kje rastejo Prežihove solzice?

O, dedki, ki imate zdaj v svoji oblasti vse konje svetlečih limuzin, ne premorete zamudnega časa z rezljanjem piščalke za vnuka? To lahko v eni sami sekundi in je še mogočnejša kot ona iz vrbe ob reki, saj je zrasla nekje na daljni Kitajski. In kar je od drugod, je imenitnejše.

Nov čas je na mojem in tudi na vašem pragu. Ne dovolimo na stečaj odpreti vrat tujim navadam, vsiljivim in svetlečim novostim, ki nam kradejo mehko, varnost in domačnost ognjišča ob katerem smo se učili prvih besed in bosu capljali za materjo. Ne pozabimo čarobne milozvočnosti materinega jezika. Naredimo vse, da bodo vnuki raje z dlanjo zajeli vodo v studencu, čeprav bo plastenka z vodo bližja dosegu roke.

Ne pustimo vnemar, da stopajo čez naš sveti prag tuja, brezčutna človeška bitja, ki jim je ljub le dotik mrzle kovine orožja in na ustih kletev. Ne podajajmo rok robotom vseh nežnosti oropane generacije. Naši prihodnosti dolgujemo zlata pravila medsebojnega spoštovanja in mirnega sožitja. Le tako se bomo od kdo ve od kod in kdo ve kdaj, ozrli na ta mali zemeljski planet, in rekli sebi v čast, tako kot pravi pravlјica: tam živijo srečni ljudje!

Danica Pardo

Spoštovana Danica!

Hvala za voščila, hvala za lepe misli, pravlјico in pesmi, ki jih z največjim veseljem objavljamo. Pa srečno in zdravo Novo leto!

Urednik

Pozdravljeni!

Zanimivi so Jesenski listi! Kot jesen narave, zaradi svoje barvitosti. Glasilo je po vsebini všečno. Zakaj? Zato, ker po zaslugi uredništva ni suhoparno, ampak sočno, s človeško, toplo vsebino. In zakaj še? Zato ker ga s svojimi prispevki soustvarjajo tudi osebe z bogatimi izkušnjami na jesen svojega življenja.

Marjan

Cenjeni gospod Marjan!

Iskrena hvala za lepe besede in pesem, ki jo tudi objavljamo!

Urednik

Na jesen življenja

Življenje neopazno
hitro drsi mimo nas
in kmalu ugotovimo,
da so najboljša leta
že davno mimo.

Narodna pesem
ponazarja to stvarnost.
O, mladosti moja,
kam si šla, kje si,
kam si se zgubila?

Na poznojesensko življenje,
ko se prevesi v zimo,
pričnemo meditirati
o naši minljivosti
zemeljskega življenja.

Tedaj se naše misli
vračajo v preteklost
in sprašujemo se
o uresničenih željah
in o zakajih uspehov.

In kako je bilo,
ko bili smo mladi,
komaj čakali smo
prihajajoče pomladi
in imeli smo se radi.

Vendar je to preteklost,
ki ni ponovljiva,
realnost je življenje,
ki ga danes živimo
in morda jutrišnje.

Zato radostno uživajmo
vsak podarjen dan,
ker veselje in hotenje
podaljšujejo nam to
enkratno življenje.

Marjan

Jubilej zbora upokojencev

Vsi pevci in pevke zbora upokojencev so lani prejeli zaslužna Gallusova priznanja. Glede na pevski staž pri organiziranem petju so prejeli 25 bronastih značk in priznanj, 14 srebrnih značk in priznanj in 14 zlatih značk in priznanj. Trije člani zbora, ki so že imeli vsa odličja pa so prejeli prikupen nagelj, darilo Turističnega društva Ilirska Bistrica.

Zlate značke in priznanja so prejeli: Stana Božič, Anica Udovič, Jolanda Poklar, Anka Novak, Darinka Žbogar, Štefka Benigar, Albina Tomšič, Marica Muha, Vojka Pirih, Jadranka Šircelj, Dodič Jože, Franc Perovič, Anton Čekada in Alojz Gombač. Sliko zbora objavljamo na naslovni strani.

Dimitrij Grlj

Novoletne želje

Ob iztekajočem letu so misli mnogih ljudi obrnjene v nov čas. Pričakovanja, povezana z upanjem - morda pa se bo tokrat le uresničilo, vedno znova in z vso močjo zaživijo v decemberskih dneh božičnega in prednovoletnega časa.

Gospod Janez (72 let), ki je že pet let nepokreten, si želi le to, da bi lahko sam, brez pomoči drugih, opravil vsaj osnovna osebna opravila.

Ljubotova želja (51 let) je, da bi medicinska služba toliko napredovala, da bi se končno našlo zdravilo za njegove bolezenske težave. Pred desetimi leti ga je bolezen pahnila v invalidski voziček in v popolno odvisnost od drugih ljudi.

Gospa Ivanka (80 let) želi mir vsem ljudem in rešitev za mlade ljudi, ki so zapadli v odvisnost od mamil. Seveda pa je njena osebna želja, da bi bila vsaj toliko zdrava, da bi sama poskrbela zase in svojega moža.

Gospod Andrej (91 let) si želi, da bi preživel leto 2000. Eno leto ni veliko, njemu pa pomeni mnogo, če samo pomisli, kaj vse bo še lahko videl v tem strašnem tempu novih, znanstvenih odkritij.

Gospod Albin (74 let). Čeprav se še navaja na svojo slepoto, ki ga je umaknila v drugačen svet, se veseli vseh novosti, še posebej napovedane šolske reforme. "Na generaciji mladih ljudi napredek sloni," razmišlja gospod Albin.

To je samo nekaj novoletnih razmišljanj naših stanovalcev. Veliko jih bo ostalo neizgovorjenih, zapisanih le v srcih ljudi, pa nikoli popolnoma uresničenih - kdo bi vedel?

*Novoletna razmišljanja stanovalcev
Doma starejših občanov Il. Bistrica
je zapisala Mira Lenarčič*

Mednarodno leto starejših 1999 "k družbi za vse starosti"

OZN je pred leti razglasila 1. oktober za mednarodni dan starejših, leto 1999 pa za mednarodno leto starejših z geslom "k družbi za vse starosti".

S proglasitvijo dneva in leta starejših nas je želela vzpodbuditi, da o svojem "jesenskem" življenjskem obdobju razmišljamo, se vprašamo kaj lahko storimo, da ga bomo čim lepše, zdravo, zadovoljno in neodvisno preživeli.

Da razmišljamo o svoji socialni in zdravstveni varnosti, o svojem bivalnem okolju, o uresničevanju svojih neizkoriščenih talentov, o priložnostih za druženje ... skratka o kakovosti življenja in osmislitvi tega življenjskega obdobja. Pomembno pa ni samo razmišljanje temveč udejanjanje naših želja in potreb, naše

lastno angažiranje. "Kakor si bomo postlali, tako bomo spali".

Geslo "k družbi za vse starosti" pa nas vabi k razmišljanju še o generaciji mladih in srednji generaciji, o sožitju med njimi.

Pa sožitje med generacijami obstaja ali prevladujejo konflikti, nestrpnost?

Mislim, da obstaja oboje, sožitje in konfliktnost.

Mlade skrbijo delovna mesta, ki jih zasedajo starejši, visoki prispevki za pokojninsko varstvo in kdo bo prispeval za njihove pokojnine ...

Stari se sprašujejo kdo bo skrbel za njih, ko bodo ostali sami in betežni, ...

Srednja "sendvič" generacija mora skrbeti za stare in mlade ...

Če gledamo na generacije enostransko konflikte poglobljamo! Vendar je med generacijami tudi veliko solidarnosti, strpnosti, dopuščanja različnosti, spoštovanja, to pa so lastnosti, ki kažejo na sožitje!

S skupnim angažiranjem in medsebojnim razumevanjem bomo spreminjali prihodnost sebi v prid.

Citat:

"Mi smo bili, kar oni so, in oni bodo, kar smo mi!" nas bo k temu vzpodbujal.

Marija Šlenc Zver

Absolventi Nižje gimnazije v Ilirski Bistrici, letnik 1948/49. Foto Emil Maraž

Lahkih nog naokrog - tokrat na ogled krajev, kjer so začetki zgodovine nastanka Francije

Tokratni cilj našega popotovanja so bili gradovi angleških in francoskih kraljev od preloma prvega tisočletja pa tja do petnajstega stoletja. Namen popotovanja pa je bil spoznati kraje, kjer se je pisala zgodovina Francije in Anglije in kjer so se dogajali spletke, umori, velike ljubezni prijateljstva in smrtna sovraštva. Spoznati čas in kraje mračnjastva, pa tudi neizmerne bogastva in tehničnega napredovanja v tistem obdobju. Priča vsega tega je reka Loara, pokrajina ob njej in gradovi francoskih in angleških kraljev.

Priprave na naše popotovanje so bile kot vedno - vznemirjujoče. Najprej priprava osebnih stvari, potem priprave skupnih zadev, ki so pogoj, da bo to potovanje prijetno, da bo omogočilo čim boljše izrabo časa za ogled znamenitosti in da nas bo povežalo v družino, ki bi ji skoraj lahko rekli kar družina. Šlo je torej za hrano in pijačo. Naša prva zamisel je bila, da bi izvedli tekmovanje slaščic, ki jih naše udeleženke potovanja imenitno pripravijo, vendar smo se temu raje odrekli, kajti vse

kar je domače je najboljšo, ker je v vsak kolač, potico ali piškoto vložena veliko truda.

Zadnje dni pred odhodom vre kot v kotlu - moški pripravljajo pijačo, posodo in kruh, ženske poskrbimo za prehrano in še za kakšno presenečenje, da bo dobra volja še boljša. Tokrat smo potovanje začeli z napitkom viagre v prozorni barvi, ki je pripadla moškim, ženskam pa v roza barvi. Poleg napitka je bil tudi napotek za uporabo, da ne bi kdo prekoračil predpisane doze, ki bi prekomerno obremenila srce in ožilje in povzročila še druge motnje. Torej predpisano je bilo pitje malignanske tekočine iz sadja iz Podgore - po kapljicah. Kot vedno doslej je Milka poskrbela za dobro počutje naših nog, ki so po napornih dnevih pohajkovanja potrebne zdravilnih in osvežilnih maž. Milka že ve, da je od spočitih nog odvisna naša dobra volja. Nada je poskrbela, da se v primeru dežja ne bi močili in da nas bo Vlado lahko takoj

našel po pisanih dežnikih, če bi se morda kje v megli in dežju izgubili.

Prišla je težko pričakovana sobota, 17. april 1999 in ob 6 uri zjutraj je naš avtobus odpeljal proti Italiji. Najprej še vmesni postanki, da so se vkrcali naši potniki iz drugih krajev, nato prehod meje in prva kavica na avtobusu.

Potovali smo po Padski nižini mimo Milana do doline Aoste, kjer smo prečkali italijansko francosko mejo. Med Italijo in Francijo je občutna razlika v urejenosti obcestnih počivališč. Medtem, ko so počivališča v Italiji skromno opremljena - lahko bi dejali, da marsikje prav nič boljše kot na našem koncu - so francoska zelo čista, opremljena z WC-ji, s toplo in mrzlo vodo, s telefoni in kar s precejšnjim številom klopi in miz. Ta počivališča so nam omogočila, da smo prav kulturno pojedli naše malice in seveda kosila. Ob vsakem postanku smo malo potelovadili, opravili vse osebne toaletne zadeve in šofer Frane je imel kar malo manj dela, ker se

mu ni bilo treba ustavljati še med nenačrtovanimi postajami.

Pokrajine Provansa, Šampanija in Burgundija so resnično lepe, nepozabne in nehotе pomisliš, da so to dežele, ki so lahko navdahnile pesnike in slikarje, da so ustvarjali nepozabna dela. Vsa polja so lepo obdelana, prav poseben čar pa dajejo nepregledni vinogradi v katerih zori grozdje, iz katerega pridobivajo najboljša svetovna vina.

Vezeley je eno manjših mest, ki pa je zelo zanimivo, saj je med najstarejšimi v tem območju in se ponaša z romansko baziliko v kateri hranijo relikvije sv. Marije Magdalene. Priporočili smo svoje želje tej svetnici in videli bomo katere se nam bodo uresničile.

Macon je mesto, kjer smo prenočili. Večina hotelov, kjer smo nočili, je visoke kategorije. Povsod je bila hrana zelo dobra - vsakikrat smo spoznali kakšno novo jed in tudi letos smo marsikaj dobrega poskusili. Vina so zelo dobra, namizna lepo pitna, najboljša pa predraga, da bi si jih privoščili. Če pa smo čisto poštene - naša vina se prav lahko kosajo z njihovimi in po svoji kvaliteti prav nič ne zaostajajo za tistimi, ki smo jih pokušali.

Iz Macona smo pot nadaljevali do Orleansa, starega univerzitetnega mesta, ki se ponaša z bogato zgodovino in nepozabno narodno junakinjo Devico Orleansko - Jean d'Arc. Bila je hči bogatega kmeta in kralja je prepričala, da lahko vodi njegovo vojsko proti sovražnim Angležem. In res je prevzela poveljstvo, rešila Orleans in v katedrali v Remsu kronala dauphina za kralja Karla VII. To je bilo v času stoletne vojne med angleškimi in francoskimi kralji, ki se je bila za posesti v Franciji.

Tu se je dogajala tudi verska vojna med Hugenoti, katerim je Henrik IV. z nantskim editkom podelil svobodo veroizpovedi in drugih svoboščin. Njihova politična moč je bila zelo velika in je motila katoliške privrženca, ki so Katarino Medici pregovorili, da je dovolila pobjo

200 najpomembnejših protestantskih voditeljev. Namesto 200 so jih na Šentjernejsko noč pobili preko 3000. Henrik IV. se je rešil tako, da je sprejel katoliško vero.

Po Orleansu je prišlo tisto najbolj zanimivo - gradovi, ki imajo pomembno vlogo v angleški in francoski zgodovini. Na poti proti Toursu, rojstnemu mestu pisatelja Honore de Balzaca smo si najprej ogledali renesančni grad Chamboard, ki je s 440 sobanami najmogočnejši v tej pokrajini. Postaviti ga je dal Franc I, dokončal pa ga je Ludvik XIV, takozvani Sončni kralj. Tu so prebivali kralji dokler ni postal središče Francije Pariz, kamor so se potem preselili. Sledijo gradovi Blois (tu je živela Katarina Mediči), Amboise s svojimi ostalinami kaže mogočnost nekdanje slave, v njem pa je svoj čas pred smrtjo ustvarjal Leonardo da Vinci, kateremu je kralj v zahvalo podaril prelepo rezidenco Close de Luce. Domnevno pa je pokopan v kapeli pri gradu Ambois. Sledili so ogledi gradov Langeais, Saumur, Chinon, Usse in kot zadnji je bil na vrsti Chenonceaux. Kljub temu, da so nekateri gradovi bogato opremljeni, da je v enem stopnišče, ki ga je projektiral sam veliki mojster da Vinci, da je v enem od gradov shranjeno večina prototipov njegovih velikih izumov, da so zbirke orožja, konjev, tapiserij, pohištva in posodja vsega spoštovanja vredne, je grad Chenonceaux vendarle nekaj posebnega. Temu gradu so dale dušo predvsem ženske, ki so tu živele. Vsaka je imela svojo zgodbo, vse pa so bile nekaj posebnega. Zagotovo je tu najbolj izstopala gospa Diana Poitiers, ki je bila samo kraljeva ljubica, pa kljub temu je imela večjo moč kot če bi bila kraljica. Grad izžareva toploto že ko vanj vstopiš. Ko pa si ogledaš še vse prostore, si kot začaran. Kljub temu, da imajo vsi ogledani gradovi lepe in lepo urejene vrtove, so vrtovi tega gradu najlepši. Na eni strani je širni zelenjavni vrt, na drugi strani cvetlični. Pred gradom je prostrana zelenica. Mimogrede si predstavljaš, da vidiš pred seboj dvorne gospe s svojim spremstvom, kako se sprehajajo med cvetjem in zelenjem.

Povedati moramo, da so nas vso pot spremljale zanimive vinske kleti, ki so bile zidane oziroma vklesane v živo steno. Na splošno je Francija zelo urejena, polja so vsa obdelana, prav tako parki in zelenice v mestih.

Naše potovanje smo nadaljevali do Avignona, enega starejših francoskih mest na jugu Francije. Leta 1305 so v Avignon preselili svojo prestolnico papeži iz Rima. Ogledali smo si papeško palačo, njeno zakladnico, muzej in park, ki ga obkroža. Iz obzidja parka smo videli samostanske vinograde in vinske kleti, ki se razprostirajo vse tja do kamor ti seže oko. Eno od kleti smo obiskali, poskusili vino in ga po naši navadi kar precej tudi nakupili.

Zadnjo noč smo prespali v Nici. Z jutrom smo se odpravili do Cannesa in si malo zmočili noge v morju. Kar tako, da bomo lahko rekli, da si to lahko privoščimo. Tudi v tovarni parfumov Fragonard smo se ustavili in potrošili preostale franke. Kdo ve, če bomo še kdaj obiskali Francijo in franki lahko propadejo. V načrtih imamo namreč potovanja tudi v druge dežele.

Na koncu naj povem še o našem druženju med potjo. Skupna kosila in malice v lastni režiji so dobra pogruntavščina. Čas, ki bi ga drugače porabili za čakanje na obrok v restavraciji smo porabili zato, da smo malo premleli svoje vtise iz dnevnih ogledov, izmenjali poglede o eni ali drugi stvari in seveda kovali načrte za prihodnja potovanja. O tem smo se tudi dogovorili. Vendar vam danes tega še ne zaupam. Morda bo radovednost prignala katerega od bralcev ali bralk, da se nam naslednjič pridruži.

O takem izletu bi lahko še in še pisala, vsako obiskano mesto bi lahko bila zgodba zase in prav tako vsak grad. Pa kaj, moj urednik mi prostor omejuje in zato končujem.

Vojka Lenarčič

Prvo srečanje

V okviru društva upokojencev iz Ilirske Bistrice že osmo leto zapored izvajamo pod strokovnim vodstvom fizioterapevtke Ines Lenček rekreacijo za tretje življenjsko obdobje. To obliko aktivnega druženja obiskuje 54 upokojenk iz Ilirske Bistrice.

Tedenska srečanja niso le priložnosti za razgibavanje, ampak je to tudi enkratna oblika druženja in kramljanja z vrstnicami.

V mesecu oktobru smo z največjim veseljem povabile in gostile kolegice iz Cerknice, ki jih vodi Andreja Brlan.

Ob tej priložnosti smo se поблиže spoznale, izmenjale izkušnje in prijateljsko športno tekmovali. Srečanje sta veselo popestrili harmonikašici Vojka in Ankica, pridružil se jima je tudi kitarist iz Cerknice. Vse udeležence sta nagovorila predsednika obeh društev upokojencev iz Ilirske Bistrice in Cerknice - gospoda Ludvik Špitalar in Miro Štemberger.

Po družabnih igrah v telovadnici se je srečanje nadaljevalo v restavraciji Pri Danilotu s pesmijo in plesom vse do odhoda naših gostov. Še preden smo se razšli smo sklenili, da se bomo še večkrat srečali. Idejo sta podprla tudi oba predsednika društev.

Uredništvu in bralcem voščim srečno novo leto 2000!

Alda

Bodiva eno

Bodiva eno,
drevo ali oblak.
Luč jutranjega neba,
križišče vsakega začetka
in sreča,
ki od jutra k jutru raste.
Bodiva izpeta pesem,
izpito vino,
mir in strah,
da tega izgubimo.
Bodiva dan in noč,
vse med obojim,
bodiva glas zvona,
ki bo ob koncu
nama zvonil.

Danica Pardo

Čakam

Z vsakim jutrom me je manj.
Za vzklike daljav skoraj ne vem.
Čakam, da se ozreš.
In skupaj razčeseva grive novega dne.

Danica Pardo

Pestro športno življenje bistriških invalidov

Društvo invalidov iz Ilirske Bistrice združuje 500 članov - delovnih invalidov. Ta organizirana oblika združevanja je prežeta s skrbjo za sočloveka, zato v društvu dajejo velik poudarek socialnim programom, programu "ohranjevanje zdravja" (vsako leto pošljejo v zdravilišča in na morje 50 članov), rekreativnim programom in vsekakor tudi športu.

V letu 1999 je društvo že drugič organiziralo prijateljski meddruštveni turnir v balinanju na balinišču Društva upokojencev v Ilirski Bistrici. Sodelovalo je dvanajst prijateljskih društev invalidov iz Vrhnike, Logatca, Cerknice, Žirov in Ilirske Bistrice. Odlični rezultati Bistričanov! Moška ekipa je dosegla prvo in drugo mesto, ženska ekipa pa prvo mesto.

Na prijateljskem balinarskem turnirju "spoznavanja in druženja" na Vrhniki so balinarji osvojili prehodni pokal, v Žireh pa prvo mesto in pokal v trajno last.

Invalidi - športniki in športnice pa sodelujejo tudi v drugih športnih disciplinah: streljanju, pikadu, ribolovu in avtoreliju.

Bistriško društvo invalidov je bilo v tem letu organizator področnega tekmovanja v ribolovu. Tekmovanje se je odvijalo na umetnem jezeru Mola pri vasi Soze. Domači ribiči so dosegli odlično drugo mesto.

Ženska balinarska ekipa tekmuje tudi za Društvo upokojencev iz Ilirske Bistrice, kjer dosegajo zelo lepe uspehe. Treninje in zavzeto delo pač rodijo uspehe, pri čemer ima veliko zaslug ga. Nina Šuštar, ki je pri društvu odgovorna za šport.

Društvo invalidov se ob tej priliki zahvaljuje vsem sponzorjem za finančno podporo in sodelovanje pri organiziranju dosedanjih športnih tekmovaj. Še posebej se zahvaljujejo naslednjim sponzorjem: Tomex, trgovina Lipa, market Bistrica, mesnica Puc, trgovina "Pri Jožkotu", minimarket Batista, trgovina Salumis, Tomo Prelog, Jenko Simon, gostišče Škorpiljon, trgovina Diskont Urbančič in trgovina Novi svet.

Emil Štavar

Knjiga o Snežniku

V domačem planinskem društvu pripravljajo obsežno monografijo o Snežniku in planinstvu pod njim. Prispevke je prispevalo nad štirideset avtorjev, od doktorjev znanosti do nadebudnih planinskih naraščajnikov, ki so našo goro predstavili v vseh njenih posebnostih in v tem, kako so goro doživeli ob vzponih nanjo. Gradivo planinci zbirajo in pripravljajo že poldrugo leto. Naloga je gotovo obsežna, zato se je predvideno delo zavleklo. Trdno pa računajo, da bo knjiga izšla v začetku letošnjega leta.

Zahvaljujemo se vsem, ki so doslej podprli društvene napore pri izdaji knjige in hvaležno vabijo sponzorje, kot društveno članstvo in prijatelje Snežnika, da se polnoštevilno vključijo v zbiranje sredstev. Posamezniki, planinske družine in krajevna društva z vplačilom vsaj 5000 SIT bodo ob izdaji prejeli Knjigo o Snežniku s pisno zahvalo.

Vplačilo je možno v društveni pisarni Bazoviška 8/I, vsak torek med 17. in 19. uro ali na žiro račun društva št.: 52210-678-90756 s pripisom "Za Knjigo o Snežniku".

Za vplačilo poslovnega oglasa svetujemo konsultacijo s predsednikom PD Janezom Žibertom, lahko na GSM 041-542-172.

Imena vseh, ki bodo finančno podprli izdajo knjige, bodo v knjigi navedena.

Planinski pozdrav!

Ob 95-letnici rojstva naše pesnice Makse Samsa

V soboto, 18. decembra 1999, smo se Bistričani spomnili obletnice naše rojakinje, pesnice Makse Samsa. Na grob smo položili spominsko ploščo, mešani pevski zbor upokojencev je v mrzlem zimskem dopoldnevu zapel nekaj pesmi, predstavniki Društva za krajevno zgodovino in kulturo pa so zapolnili preostali del te komemorativne svečanosti.

Povzemamo del svečanega govora gospe Darinke Žbogar, ki si je že v času službovanja v bistrski knjižnici veliko prizadevala za uveljavitev naše pesnice Makse Samsa.

*Živela sem za pesem,
pa lahko v culi nesem,
kar ona mi je dala!
Ko v grobu bom ležala,
naj njen spomin ostane,
opeva srčne rane!*

V teh skromnih verzih je odsev njene duše. Življenje je kot knjiga. Ko jo prečitaš, ostanejo le spomini...

In za vami, draga Maksa, so ostali neizbrisni, lepi spomini, kot nežen šopek cvetja izpod Snežnika.

Letos poteka 95 let odkar se je ob Vel'ki vodi na Dolnjem Zemnu rodila naša pesnica Maksa Samsa. V mlinu ob vodi je zagledala luč sveta 12. oktobra 1904 kot peti otrok izmed desetih rojenih. Njena bistrost in želja po znanju sta jo pripeljali v šole. Osemrazrednico je obiskovala v trnovskem samostanu, v Ljubljani je dokončala dva razreda učiteljšča, tretji in četrti letnik pa v Tolminu, kjer je leta 1923 diplomirala. To je bila hkrati zadnja slovenska matura med vojnama, kajti takratne italijanske oblasti so slovensko učiteljšče ukinile.

Že takrat je bila kot nadarjeno dekle duhovita: vsaka njena misel je na mah postala verz, še rajši zbadljivka do součencev. V razredu je bila odmaknjena in med sošolkami se ni znašla. Zakaj Maksimiljana, kot so ji pravili, je bila vihrava, iskriva, zbadljiva, občutljiva in malce čudaška. Kljub temu so jo imeli nakateri sošolci radi. Omenimo le sošolca Borisa Možino - Tržčana, ki je 17. junija 1985, ob poimenovanju knjižnice v Ilirski Bistrici po Maksu Samsi, prispeval del finančnih sredstev.

V Dijaškem listu so blestele njene mladostne pesmi in zapiski. Prvo delovno mesto učiteljice se je začelo v Harijah in sicer od leta 1923 do leta 1926. Zaradi naprednih misli in poučevanja v slovenskem jeziku je bila odpuščena. Pritisk fašizma je bil vse hujši, zato se je zatekla v takratno Jugoslavijo. Dve leti je poučevala na Jezerskem in svoje življenje opisala v pesmi:

*Štiri gole stene
mračno zro na mene,
v kotu borna postelj,
boren stol kraj mize.*

*Sama tu ob peči
v ogenj zrem žareči,
v srcu žalost grize...*

*Štiri gole stene,
boren stol kraj mize,
v srcu žalost grize...*

S težkim srcem se je poslovila od svojih učenk, zlasti od deklice Cilke, ki ni imela mamice. Ob slovesu sta obe jokali, Maksi pa je ostal lep spominček: Cilka ji je podarila vse kar je imela - košček oblizanega sladkorčka.

Od leta 1928 do 1930 je Maksa poučevala v Rovtjah nad Logatcem. Zaradi bolehnosti in občutljive narave je službo pustila in se vrnila v svoj rodni kraj, kjer je živela odmaknjena od ljudi. Bolezen jo je napravila trpko, zagrenjeno in taka je bila tudi v odnosu do ljudi. Poslej v njenih pesmih ni bilo vedrega verza - spoznala je, da je življenje "bleščeča prevara". Prepustila se je sanjam neuslišane ljubezni do pesnika Krasa Srečka Kosovela in mu posvetila pesem Se še spomniš tistega večera ...

Svoje pesmi in zapiske je objavljala v revijah in časopisih: Ženski svet, Novi rod, Mladika, Zvonček, Naš čas, Ljubljanski zvon in druge. Leta 1934, v času najhujšega preganjanja Slovencev, je v Trstu izšla pesniška zbirka Nekaj pesmi. Ob Maksini 60-letnici je MK izdala skromno pesniško zbirko Bleščeče prevare. Zaradi velikega zanimanja so leta 1983 zbirko ponatisnili.

Maksa je verjela v lepoto narave, videla je v srca ljudi kakor vidi le malokdo, vendar je življenje ljubila zaradi njegove svetlobe in tudi sence. Hrepenenje, ta čudežni vzgib človekovega dejanja, je zvenelo iz vsakega verza in izgovorjene besede, pa čeprav je bila ta ostra in temna. Vsaka misel je sprožila domislivo, verz, pesmi, ki jih je recitala iz svojega obsežnega neobjavljenega pesniškega dela. Pogovor s pesnico je bilo svojevrstno doživetje. In tudi Maksi je skoraj vsakodnevni obisk knjižnice veliko pomenil. Življenje je ocenila z verzom: Moj dan je bil en sam brezzvezdni dan.

Maksa je v življenju velikokrat prebredla svojo Vel'ko vodo. Toda tisti dan, 18. marec 1971, je bil zanjo usoden. Ob šumenju vode se je zasanjala, kajti

Moj Snežnik

na ta dan je bila obletnica njenega prijatelja iz mladih let - pesnika Srečka Kosovega. Spodneslo jo je, zajela jo je voda in odšla je za vedno.

Pred smrtjo so nekateri zaničevali njene pesmi. Toda spoznali smo, da je bila Maksa velika umetnica. Nanjo smo lahko ponosni, saj je bila edina pesnica v našem kraju, pesnica izpod Snežnika, ki je kot mlado dekle v pesniških podobah iskala izpolnitve svojih sanj, a je le prišla do spoznanja, da "pevcu vedno sreča laže". Na koncu poti tudi Maksa ni vsega razkrila - ni izrekla zadnje besede.

*Kar je v duši bol spočela,
vam je pesem razodela...
Vse? - Nikoli! Zadržano
z mano v večni grob bo dano.*

Torek, 22. junij. Na televiziji spremljam odhod predsednika ZDA Clintona z Brnika in z veseljem opazim, da so se oblaki razgrnili in odstrli ameriškim gostom Triglav in sploh našo podobo raja. Tudi z domačega balkona me iznad morja v daljavi pozdravijo v belini novega snega sijoči snežniki Julijcev.

Nisem mogel iz svoje kože in pobasal sem svoj gorniški "cok in pok", ki je po dobri stari navadi vedno nared v nahrbtniku in že sem bil na poti na najbližji - moj Snežnik. Pravim moj, ker me je ta notranjski lepoteč resnično osvojil in nekako zasvojil, sam pa sem si ga tudi prisvojil. Ne piše kar tako dr. Tone Stroj in v svoji knjigi Gorništvo, da "ima vsak gornik svojo goro, svoj kot, ki mu je najbolj všeč, in tja hodi kot na svoj vrt." Po poti razmišljam, zakaj mi je Snežnik tako prirastel k srcu. Odgovori mi Snežnik kar sam, ko na poti pri Podgradu zagledam, kako se iz valovitih hribov mogočno dviga k soncu in suvereno obvladuje okoliški svet. Utrne se mi prisposoba na njegovega legendarnega rojaka Martina Krpana in na njegovo možatost in magično moč.

In že sem sredi snežniških lesov in pri Gabrijelu stopim na mehko gozdno pot. Objame me bujni bukov gozd in občutek imam, da hodim po mogočnem in dehtečem predoru zelenja, kamor se le sem ter tja prebije kakšen pramen sončnih žarkov. Melodično šelestenje in zibanje drevesnih krošenj v rahlem pišu, prhutanje in cvrčanje ptic občutim kot subtilno govorico in glasbo narave, ki se razliva v meni in me vsega prevzame. Ovršje Snežnika žari in dehti kot pravljični vrt:

med rušjem se bohotijo gredice žlahtnega cvetja, na travnatem pobočju se kot ovčice belijo skale, med njimi pa so razgrnjene mavrične rožnate preproge, kjer ena roža prekaša drugo v rasti, barvi, lepoti.

Korak je lahek, kot da bi imel krila - in že sem na vrhu. Po včerajšnjih nalivih in celo snegu po vrhovih Alp je nebo čisto kot solza, svet pa kot okopan, sveže opran in prazne oblečen. Razgled v tej čistini je kraljevski, enkraten. S pogledom in dušo objamem ta tako drag mi slovenski svet. Moj prvi pozdrav z vrha velja očaku Triglavu, ki kraljuje dolgi verigi alpskih vršacev in so sveže pobeljeni kot čarobna čipka, vtankani v modrino neba. Pogled mi nato s Snežnika prek morja gozdov poleti k njegovima manjšima bratoma Goteniškemu in hrvaškemu Snežniku, izpod Učke in Slavnika pa zaplava po lesketajoči se pozlati Jadranskega morja daleč tja v beneško sinjino. Vedno znova sem se s pogledom in srcem ter spomini vračal k bližnjim in daljnim planinskim znancem in prijateljem: od bližnjega vase zasanjanega Planinca in sfingasto razpotegnjenega Nanosa tja v visokogorje od Mangarta do Ojstrice in Raduhe. Po nebu so se pričeli sprehajati kopasti oblaki, ki so s svojimi bežečimi sencami po pokrajini še poživili in popestrili prelestno igro svetlobe in senc, barv in podob.

Vso pot in tudi na vrhu sem sam. Vse naokoli blaženi mir in spokojnost, mir, da se mi zazdi, da sem se izvil iz vrtinca vsakdana in kot da bi bil na nekem drugem svetu. Kakšno razkošje, kakšen užitek biti kdaj sam, sam s seboj in z goro, ko ulovim omamne trenutke harmonije sebe z naravo in ko v sebi začutim utrip in dušo gore. In to je tudi idealna priložnost za pogovor s samim s seboj in za dialog z naravo. Same od sebe se izgubijo skrbi in tegobe, notranje se razbremenim in nekako očistim, obenem pa me napaja blagodejna energija in na vso moč jo vsrkavam - na zalogo.

Ni kaj, zares čudovit dan v naravi - z mojim Snežnikom. Takšnih in podobnih dni sem preživel s Snežnikom že precej, doživel in užil sem veliko lepega, a vedno znova rad, pravzaprav vedno rajši poromam k njemu, saj me vedno znova vznemirja, preseneča in oplaja in nekako ga tudi vedno na novo odkrivam. Zelo rad ga obiščem, ko jeseni zlatordeče "zacvetijo" njegovi lesovi in v soncu mavrično zažari to veličastno kraljestvo gozdnega in gorskega sveta. Zvest svojemu imenu pa je najbolj imeniten v snegu, ko dolgo v pomlad v modrini pokrajine in neba kipi med oblake njegova mogočna bela piramida.

Nepozaben je na primer spomin na moj solo pohod na Snežnik v snegu 29. avgusta leta 1985. Ponoči se je razbesnela nevihta in na Sviščakih nasula polno sodre, Snežnik pa se je zjutraj kopal v soncu in snegu. Ker nisem dobil družbe, sem se na Snežnik odpravil kar sam, saj nisem hotel zamuditi edinstvene prilike, da obiščem Snežnik v snegu takorekoč sredi poletja. Res doživetje par excellence! In za ocvirk tega dneva kontrastov na Snežniku še prijazno srečanje z divjim petelinom blizu "kapitanove bajte"; sredi belega dne in snega je bil petelin nekam neplašen, "zmotljen", morda je tudi njega presenetil poletni sneg.

Nepozaben je bil tudi pohod z Matjažem koncem lanskega marca. Dva dni prej je dobil Snežnik dodatno krepko "porcijo" novega snega; dobrega pol metra ga je namelo. Pred nama sta prejšnji dan poskušala na vrh dva planinca, toda na ovršju sta se kmalu obrnila. Z Matjažem sva korajžno brez krpelj zagazila v celec in imela sva obilo muke pa tudi zabave, ko sva se pogrezala v sneg do popka ali še globlje, drug drugega vlekla iz udorin med rušjem in počasi kobalila proti vrhu. Snežnik, še ujetnik snega in zime, je sijal v soncu in v zimskih barvah: nedolžna belina snega se je na osončenih legah jantarno lesketala, nežno sinje sence pa so se v globelih prelivala v modrino temnih safirjev. Sanjski svet kristala, barv in blagodejnega, zdravilnega miru!

Snežnik je od nekdanj privlačil ljubitelje narave in gora od blizu in daleč. Že Janez V. Valvasor mu je v svoji Slavi Vojvodine Kranjske zapisal pravi slavospev: Snežnik. Ta gora je s svojim koničastim vrhom res pravi prebijač oblakov. Dvigne te tako visoko, da se z njenega vrha lahko tvoje oko spreha po vsej deželi daleč naokrog.

Name pa so kot balzam delovale tudi besede sedemletnega vnuka Črta, ko me je pred leti pri sestopu s Snežnika v Grčevce nenadoma vprašal: "Deda, veš kje je meni najlepše na svetu?" Njegove besede "V hribih. Na Snežniku!" še danes odmevajo v meni.

Pavel Pečar

Na prvi dan leta 2000 je domače planinsko društvo vabilo planince na Snežnik, kjer so nazdravili novem letu. Dogodek so proslavili s posebnim priložnostnim poštnim žigom, ki ga je ta dan uporabljala snežniška pošta na samem vrhu te naša gore.

Vojo Čeligoj

Pesem osamljene matere

Po vrtu se vsak dan sprehajam,
po licu mi solze teko,
kako sem ljubila goreče,
družino in ljubi svoj dom,
pred sabo zdaj vidim prikazen:
življenje zgubljeno je to.
razdajala vse sem le zanje,
a zdaj, kot da vse je zaman.

Oh, kako se to trpi,
kako me to boli:
otroci nič ne čutijo,
tolažbe nič ne nudijo.

Mi vzela moža smrt je kruta,
otroci so šli svojo pot,
zvečer, ko na klopci posedam,
pogledam v srce, ki trpi.
zdaj tiha mi Molja šepče,
da sreča odšla je od tod.
oh, kam si prispelo, kam šlo si,
življenje osamljeno ti.

Oh, kako se to trpi,
kako me to boli,
otroci nič ne čutijo:
tolažbe nič ne nudijo

Glej zvezde povsod lesketajo,
ko z luno jih gledam v nebo,
na pragu vsak dan pričakujem,
da pride mi kdo na obisk,
tolažijo me, šepetajo,
a redkokdaj s tem se radujem,
da sin kdaj le vrnil se bo.
pozabili name so vsi.

Oh, kako se to trpi,
kako me to boli:
otroci nič ne čutijo,
tolažbe nič ne nudijo.

Oh, srečna kje skromna ste leta,
kar daleč je res od tedaj,
če enkrat le bi se vrnila,
bi srečen bil dom moj in jaz.

Antonija Škrli, roj. Stopar

Sonce in senca nas spremlja v življenju

Včasih sem jo srečeval, jo pozdravljal ali ji odzdravljal, kakor je pač naneslo morda ob sejamskih dnevih, ki so vsakega prvega ali šestnjsetega v mesecu. Včasih pa kar tako, kot je naneslo ob nekaterih sicer redkih prilikah. Vedno pa je iz nje kipela neka nedoločena vedrina, nevidna sicer, si jo pa občutil in si predstavljal, da je to oseba s katero ti ne bi bilo nikoli dolgčas. Včasih pa se je zgodilo, da smo kaj tudi zapeli, v njeni družbi se je pač tudi to dogajalo. Lahko bi se kdaj vprašal, morda pa sem sem res vprašal: je ta oseba, je ta ženska - srečna? Odgovoril bi si ali pa se mi samo zdi, da bi si tako odgovoril: da, to je prav gotovo srečna ženska.

Pred nekaj leti so mi znanci povedali, da sva si celo v sorodu po materini strani; oba namreč izvirava iz Pavlice iz tiste družine, nekdanj, to je v času po prvi svetovni vojni znane po sedmih sestrah in lepoticah. Vse so se omožile po vaseh nižje v dolino: po ena h Krtovim v Bistrico, k Tonklovim v Harije, v Trepčane, Veliko Brdo in še kam, celo tri pa v Vrbovo. Vse pa so bile tako pridne za delo, kakršnokoli, v hiši, na polju, bile so kot mravlje. Ubogi njihovi potomci, še zdaj se jim to pozna, namreč, to gensko nasledstvo. Seveda pa smo nekateri od njih tudi izjeme.

Letos, enkrat, tam nekje proti poletju, se spet znajdemo v neki skupini ob mizici za štiri ljudi pri Veljkotu. Ob njej se nas je gnetlo nekje okrog deset ljudi in tudi ona je bila zraven. Levo in desno od nas se je prelivaval sem in tja sejamski vrvež, tako, da se kaj lepše pogovarjati ni dalo. Po parih smo si eden proti drugemu kaj dopovedovali, si odkimavali ali prikimavali. Tam z druge strani mize se je v nekem trenutku obrnila proti meni in zaklicala: "Veš, k meni moraš priti en dan, ker ti moram nekaj pokazati."

Seveda sem bil zdaj dolžan se pri njej oglašiti. V avgustu, ko so sence že bile za tretjino daljše od julijskih, se z ženo znajdeva pred njeno hišo v Zarečici. Ni je bilo težko najti: povprašal sem, kje stanuje Moljarca iz Zarečice. Rekli so, da greš čez Koseze proti Veliki Bukovici in izza mostu na križišču ob starem in zarjavelem križu zaviješ na desno po makadamovi cesti proti Zarečici. Prva hiša na desni strani, ki je še v dolini, to je tu. Šla sva, z avtom, in ko zavijeva po makadamu desno od božje martre upočasneva hitrost, da hiše ne bi prezrla. Ob cesti, levo in desno tako ne moreš prezreti toliko zelene barve, da te kar zaboli, tako je tu vse v divjem rastju, ki ti se s svojo živo naravno barvo kar zareže v oči.

Kako je bila vesela najinega obiska, tega ni pokazala le z besedo. Pokazala je to s kretnjami, izrazom na licu. Pa kako se je razgovorila in pripovedovala svojo življensko zgodbo od veselih mladih dni na Velikem Brdu, do ustvarjalnih let s svojim možem in urejeno družino tu v Zarečici. Kako veselo je bilo in kako so prepevali. Vedno jih je pesem spremljala, na Brdu in tu, doma. Oh, kako so bili srečni. Nekoč. Zdaj ni več tako. Zdaj je sama. Sama in dolg čas ji je. Zdaj njena družina ni več skupaj. Mož ji je pred leti umrl, otroci pa so se raztepli vsak po svoje. Vsak ima svojo lastno pot in ta ne pelje čez dom v Zarečici. Tako je pač življenje: slehernika

na tej zemlji spremlja s svetlim soncem in sencami, ki so njegovo nasprotje.

Je pa želela le eno, zato me je povabila na dom. Napisala je namreč nekaj pesmi, tako, kot je sama čutila, napisala tako, kot ji je velevala njena mehka duša v trenutkih, ko je nanjo najbolj pritiskala moreča tišina samote in zdaj bi želela, da ji povem kakšne so te njene pesmi. Se jih da zapeti? No, saj sama ve, da je v nekaterih delih potrebno kaj popraviti, morda kaj spremeniti. Pa vendar - ali so dobre?

Svoji gostiteljici sem predlagal, da morda eno od njenih pesmi nekje objavimo, morda v Jesenskih listih, saj bodo bralci te revije prav gotovo znali prisluhniti zapisanim besedam o občutkih dolgega vsakdana in žalostnega dolgočasje ob pričakovanju svojih dragih.

Tako, dragi bralci, to pesem vam v njenem imenu predstavljam (str. 11). Če pa boste morebitni njeni znanci kdaj zavili v Zarečico, le oglasite se pri njej. Veselje ji boste prinesli v hišo samo zaradi vašega obiska. Še več pa ga bo, če boste pripravljeni z njo tudi zapeti. Ker ji pesem še vedno pomeni vzvišeni smisel življenja in ne boste videli žalosti v njenih očeh.

Saša Boštjančič

Poznal sem jih

Turkova bukva

Večerilo se je, ko so se po cesti, ki je bila speljana pod zidom pred hišo, zaslišali drsajoči koraki. Sem ter tja so se ustavili, nato pa obotavljajoče nadaljevali. Stari Puolin, ki je sedel na klopici pod napuščem pred hišo in žulil svojo prazno pipico, saj tobaka, tistega pravega, že dolgo ni okusil, je dvignil obrvi in poslušal.

"Slavc, ne drsaj takuo počasi, če misliš, da te bum čjekov do pounuoci!" je skoz zobe dokaj jasno in glasno zaklical Puolin.

Povedati moram, da so starega Janeza klicali Puolin, najbrž po pokojni pranoni Poli. Tudi drugih se je oprijemal ta nadimek, vendar ne tako dosledno, kot prav Janeza.

Slavc, najbrže Slavec - izpeljanka iz imena Slavoj, a tega najbrž niti sam ni vedel, saj so ga že od malega klicali le Slavc, je drsajoče zavil po potki proti hiši.

"Boh, Puolin, boh. Guorko je, i tuj nuoge me boliju. Pomakni se zalik ča, de sjudem poli tjebe."

Puolin se je malce premaknil, prestavil pipico v drugi kot ust in samo zamomljaj nekaj nerazumljivega, Slavc pa je sedel, stisnil krebaljo z obema rokama in brez besed nekaj narisal z njo v prah pred klopjo.

"Če opet štrigaš?" ga je podražil Puolin.

"Poglej, ča sam nerisou."

"Poduobno je srpu ali zadnjemu luninemu krajcu."

"Znaš, de si skoro uganu. Je luna, ma je tudi sablja. Znaš, takove su imili Turki. Ne znam, ko si kada ču, ča ti bum sda povida. Dobro me pošljušaj."

Ti znaš ze Turkovu bukvo tamo u Srinjem potuoku. Kot otroičini smo tamo večkrat pasli krave, napajali pa smo jih u patuku po

bukvu. Nu, vidiš, po tstu bukvo je od mojega nuonota nuno našou sablju, takuo zevitu, kot sem ti je nerisal. Stari mi je povidal, da je tuo handžar, turški meč.

Pod onu bukvo de su nikada, ki ti zna pred kulikimi ljeti ubili niki tuji ljudi nikega Turka. Ljudi su povjevali, de je bu bogat, de je pokral svuoje pajdaše i de se je skribal. Povjevali pa su tudi, de je šolde, zlato i ča ja znam ča još sje, zekopal nikadi tamo, kadi su ga ubili. Puno od njih je iskalo ta zklad, ma našli su samo sablju."

"I, ča ti tuo sda mjeni povjevaš?"

"Onu sablju imam ja još spravljenju. Ma zlata i drugega ni našoul njedan. Me zastupiš."

Pomenljivo ga je pogledal, oči so se mu iskrile, zarotniško se je sklonil k Puolinemu.

"Danas je predvječer svietega Ivana. Ča ti tuo ča povi. Rezmisli."

"Lipi muoj šturlo, če ti još vjerješ u štrige?"

"Nje se djelat nuorca, ja sam sje dobru razmisli. Prašal sem Mariju Sriću i črnomašnika, de kaku stojiju stvari uokoli svjetega Ivana. Po pounući, ko imaš sriću, se ti lahko prkaže tsto, ča bi strašno hudo rad. Ne znam, ma ja bi jim vjerval."

Slavčeve oči so prav vročično sijale, zahajajoče sonce pa je njegovemu obrazu dalo čuden lesk, Puolin se ga je kar malce prestrašil. Nekaj časa sta molčala in žvečila vsak svoje misli. Puolin ni takoj razumel, kam meri s svojo pripovedjo soseda. Po krajšem premisleku mu je stopila kri v glavo.

"Pa ja ne misliš, de bi šli ja i ti h Turkovi bukvi?"

"Glih tuo!" je s poudarkom in počasi skorajda zasikal Slavc.

Sonce je utonilo za Žabnikom, na klopici pod napuščem pa se je nadaljevalo prepričevanje in dokazovanje, oporekanje, smeh in ostre besede, vse skupaj pa je rodilo sad, ki mu človeštvo že stoletja pravi pohlep.

Nočno nebo so prekrivali le koprenasti oblaki, tako da se je dalo hoditi, vsaj del poti od vasi do prvih večjih grmov brez luči. Dve postavi, oboroženi z orodjem in baklami sta previdno stopali naprej ob živi meji, pozneje med grmovjem od poti, ki se je najprej rahlo, nato pa kar strmo spuščala proti potoku. Prečkala sta še kar veliko jaso in zavila ob potočku nekoliko navkreber. Pot se je zlagoma spustila in spet sta hodila tik ob vodi.

"Užgi luč, past ču u vuodu ali pa ču si polomit nuoge," je robantil Puolin in se spotikal ob korenine.

"Muči i ne kriči. Če ti nisam rjekuo, de pred urokom, ki ga bum govoril ja, ne smiš govorit. Dobro, de nismo još tamo."

Še kake slabe pol ure sta lomastila po poti, ki je bila čez dan kar shojena, v temi pa dokaj čudna in nevarna. Seveda pa sta junaka v želji, da bi bila čim prej lastnika bogastva, tudi malce zgrešila pot in se prebijala skozi grmovje. Nenadoma pa je Slavc obstal.

"Glej je, bukva!" je skorajda pobožno zašepetal.

Najprej sta pokleknila, se pokrižala in Slavc je žebral neke čudne besede in delal čudne gibe z rokami. Puolin je samo spremljal ceremonjal, saj ga je Slavc podučil, kako mora ravnati. Do pičice se je držal navodil.

Slavc mu je brez besed dal kramp, sam pa je vzel motiko, lopati sta naslonila na bukev. Pričela sta kopati, vsak na svoji strani pod bukvo. Kramp in motika sta zamenjali lopati, ko je bila jama očiščena, pa sta ponovno zapela kramp in motika. To se je nekajkrat ponovilo. Kopača sta

le hitro sopla, utrujenosti nista čutila, saj sta bila takega dela vajena, le da sta sedaj čakala na bogatejše plačilo kot kdajkoli prej.

”Čuj, nič čujem!” je skorajda vzhiceno vzkliknil Slavic. Zadržala sta sapo, se po strani nagnila proti jami pod bukvo in poslušala.

”De nisu udril po zlatu?” je zašepetal Puolin.

Najprej je bilo slišati le rahlo sikanje, kot tisto, predno začne teči slivovka iz cevi, ko jo kuhaš, nato je zašumelo močneje, nazadnje pa je siknilo in brizgnilo. Bila je voda, curek vode, ki je dodobra namočil naša junaka.

”Strjela goreča. Ča je tuo!” je z grozo zavpil Puolin.

”Vuoda je, če ne čutiš, šturlo! Huoj ča, najdi žeplenice i baklju!”

Ko sta zažgala baklo, ki je začuda ostala suha, sta imela kaj videti. Voda ni več brizgala, jama, ki sta jo skopala, pa je bila polna vode. Nekaj trenutkov sta strmela vanjo, nato pa se naglo zasukala, pobrala orodje in drugo in jo jadno ucvrla proti vasi.

Čez kak dan je po poti iz Potoka zasopihano pritekla Rozina Posegova. Najbrž je nabirala suhljad ali iskala zdravilna zelišča. Vse to in še marsikaj drugega je znala ponuditi in dobro prodati.

”Ljudi buožji, ljudi muoji, čudež, čudež. Pod Turkovo bukvo je izvir, velik i lip, šiurok i globuok buolj kot Bridova štjerna!”

Radovednost je marsikoga odgnala k Turkovi bukvi, čudenju in ugibanju, kakšna nadnaravna sila je naredila to čudo, pa ni bilo konca ne kraja.

”Ti, Slavic si sje pokvaru, ti nisi mučal do bukve. Dobro premisli i mi odgovuori, če ti je blo trbi zakrčat - tuo je Turkova bukva?” je očitajoče siknil Slavcu v uho razjarjeni in razočarani Poulin.

*Po pripovedovanju po svoje zapisal
Franc Gombač - Frane Petrov*

Neznani fotograf je sredi 1. svetovne vojne leta 1917 pri Lunjevih ob reki Reki posnel stiskanje jabolk v mošt, za naše kraje tako značilno jesensko opravilo. Vsi domači, otroci in odrasli ter vojaki rezervisti kot pomočniki pri tem delu, so se lepo razvrstili okoli zanimive stiskalnice z masivnim kamnitim podstavkom, štirioglatim ”košem” in še sodobnim kovinskim vijakom. Pred nami je verjetno eden starejših dokumentov o slovitem brkinskem sadjarstvu. Fotografija se je ohranila pri gospe Ivanki Tomažič-Colja z Janeževega brda, ki jo je ljubeznivo odstopila za objavo.

Romeo Volk

Pesmi Danice Pardo

Na mojem pragu

Veš, neko jutro, ko se je že spet neki jesenski dež cmeril nad strehami in ko je mavrični platanov list tožil kostanju v iglasti srajčki, da so ga bratje poslali po svetu, se je zgodilo.

Kar tako, na mojem pragu. Na dlani, ki je bila sproščena predme, je zlato žarel kamen. Žarel kot zaklad, izkopan za devetimi gorami.

Ker še nisem preskočila jutranje zaspanosti, se je najprej začudilo levo oko, nato desno, prsti so otipavali svetlečo skrivnost in srce je hlipalo: Zlato, koliko zlata!

Le tebi prišepetam, da imam zdaj zaklad. Le pravi zaklad, začaran kdove kdaj pripoveduje zaresne zlate zgodbe in iskreče skrivnosti dolgih dni in let. Kadar kamen stisnem v dlani, žari na nebu sto sonc. Zato ni strahov in ni noči in je le smeh in je le smeh otrok, ki tekajo za rožami. Tudi plataninim listom ni treba po svetu, saj ni jeseni in ni mrzlih vetrov.

Tebi, moja prijateljica povem, da mi je zaklad podarila princesa iz devete pravljice, ki živi za devetimi rožami, in ima namesto krone na glavi devet cvetličnih listov in v srcu polno miline.

Skrivnost ohrani zase, le kdo bi verjel, da se pravljica rodi na pragu.

Na razpotju

Na razpotju vbogajme besede, besede božajoče, še čas, ki teče mimo se vsak hip razjoče.

Na razpotju tebi, ljubi, topel boglonaj za dobrote tvojih rok, za dobrote tvojih oči, za dobrote tvojega srca. Kaj naj dam ti na razpotju? Toliko je tebe v meni, da kipim od dobrega, da pojem od veselega, da hrepenim od neizpolnjenega. Kraške daljave so sredi zorenja, jesen daje in jemlje ... Vsi smo razpotje!

Prvi november

Barvno mavrico oživljam v sivem dopoldnevu. Želje, ki jih zame nimaš, na stopnicah starih puščam. Čuj, oblaki govorijo. Misli mojih ni moč ujeti.

Šumi daljni so prignali melodije iz otroštva.

Starih materinih spevov prgišče shranim za dneve lačne in nadenem smeh v oči - nje otroci smo bogati, imamo sonce, ki ga ni.

Kje ste ptice?

V gnezda zanje se usedajo nemiri izpod ruš - da ne bo železje zarjavelo, oklep je to, ki ne izpusti me več in zemljo bi kot z odejo odelo se srce, ki skoraj, da ne bije več.

Nekega dne

Travam veter šepeta, sonce daje luč jim zlato. Sama čez trato. Dlan brez dlani, korak v prazno. Nič. Boli.

Ti

Kaj se hvališ, kaj vse veš. Še mavrice ne prepoznaš, pozabil si čigave so stopinje v snegu. Kaj se hvališ, kaj vse znaš. Kdaj koga pobožaj, mu za trenutek stisni dlan, prepoznaš neslišno bolečino srca. Takrat boš vseved!

Povej mi

Povej mi zgodbo iz svojega sveta teme, A ji odvzemi priokus meni nerazumnega, da bom na križišču vsega vedela kam. Podari mi zgodbo iz svojega sveta teme, da bom znala nabrati bele, modre in rdeče cvetice za preddver svojega nemira. Povej mi zgodbo iz svojega sveta teme, da ne bom več želela s pticami v dalj, ker kažipot mi pravi: "Miruj!" Odkrij nevidno mojemu vidu, da zaslutim nemir tvoje teme, kjer je gib z dotikom govorica. Kadar ujameš mojo dlan in jo stisneš svoji "Ne odmikaj se!" praviš. In jaz vseeno zbežim, ker me je strah tvoje teme.

Strah

Nočem te spustiti s spomina,
čeprav gre vse rakovo pot.
Na uzdi sanj si venomer
in danes.
Ko se srečava,
nočem spustiti tvoje dlani,
morda zato, da te bo strah.

Kje so tiste stezice

Žlahten pečat nekega jutra,
za popotnico kdo ve kateremu koncu.
Praviš,
da me ne razumeš.
Površna kretnja prstov skozi lase
in spet vse po starem se zdi.
Koliko odtenkov ima moj beg.
Iz preddverja se prihuljeno usuje -
kje so tiste stezice, ki so včasih bile ...

Šmarnice

Spoznaj me,
sem rekla
in ti dala šop šmarnic.
Toliko jih je bilo,
da jih nisi mogel objeti z eno roko.
Srce je to zmoglo.
Potem je bilo vse drugače.

Vas

Okus po tebi, vas.
Raztrgana dvorišča.
Za okni
uokvirjenim podobam
pajčevina krade smeh.
V klanec
pešajoč korak.
Danes,
morda še jutri.
V obzorje
se ujame mrak.

Danica Pardo

Mestni park v Ilirski Bistrici je "Park Viljema Kindlerja"

Viljem Kindler je bil še posebej vesel, ko je svoje znanje z zasajenjem drevja lahko prenašal na mladino. Tako je bilo tudi na Hribu svobode, 26. maja 1980, ko je stotniki prvošolcev iz trnove osnovne šole pokazal, kako se zasadi lipico in še kakšno smrečico.

Potem, ko sta domače hortikulturno in turistično društvo vrsto let zamažala pobude da bi se mestni park imenoval po Viljemu Kindlerju - njegovem avtorju, se je to vendarle zgodilo. Občinski svet je na svoji zadnji lanski seji, v ponedeljek 27. decembra 1999 odločil, da se mestni park med športnim parkom "Nade Žagar" in strugo Sušca ter železniško progo in občinsko stavbo poimenuje po neumornem hortikulturnem ustvarjalcu, sedaj že pokojnem Viljemu Kindlerju.

Mestni park, poln zelenja in zanimivih drevesnih vrst, z bajerjem, živim potočkom, počivališči in stezicami je gotovo pomembno delo Viljema Kindlerja s somišljeniki in je mestu lahko resnično v ponos. Zato si zasluži trajen spomin na človeka, ki je mestu dal park, uredil pa je tudi sleherni zeleni kotiček in vsako do tedaj neugledno površino v njem pa tudi v širši okolici.

Viljemu Kindlerju je za njegovo obsežno delo občina že pred leti namenila najvišje občinsko priznanje plaketo "4. junij", prejel pa je tudi Zvezno plaketo za delo na področju hortikulture. Občinski svet je tokrat zadolžil župana, da osebno preda nagrajenčevi vdovi Olgi Kindler izvod pisnega sklepa o poimenovanju mestnega parka po njenem soprogu. Viljem Kindler je bil tudi zelo ploden raziskovalec domače preteklosti. Zato ga je Društvo za krajevno zgodovino proglasilo za svojega častnega člana.

Največje priznanje delu cenjenega Viljema Kindlerja pa nas obvezuje, da mestni park ohranjamo in vzdržujemo. Sedaj kaže park kaj klavarno stanje.

Tekst in slika Vojko Čeligoj

Teh naših šestdeset let

Kot bi zapihal lahen vetrič je minilo deset let od praznovanja Abrahama, ko se nas je 136 udeležencev komaj spravilo na fotografijo. Lani smo se zopet zbrali na Mašunu in proslavili naših 60 let. Tokrat v manjšem številu, a je bilo zelo lepo - ob prijetnem vzdušju, dobri hrani in veseli glasbi.

Vse, ki se srečanja niso mogli udeležiti pristrčno pozdravljamo z željo, da se v drugem tisočletju še kdaj srečamo.

Fotografija: Mladičji in mladenke pri 60-tih, Foto Emil Maraz

Nekoč in danes - o stari pošti

Na bistriskem je spomin na staro pošto skoraj popolnoma zbledel. Pa vendar, velika in danes lepo urejena stavba na samem robu ceste nasproti sodnijske palače, Bazoviška ulica 19, po svoji mogočnosti daje slutiti, da ima častljivo starost in da se je v njej moralo dogajati gotovo kaj zanimivega.

In res je tako. Stavba je živela s svojimi lastniki burno življenje. Vsaj 113 let je v njej bila bistriska pošta ali kot so nekoč dejali, poštna postaja, pa poštni urad ali na kratko pošta. Stavba s pošto pa je z svojim dnevnim dogajanjem gotovo bila v samem središču krajevnih dogodkov.

O prvih lastnikih komaj kaj vemo ali nič. Pač pa je stavba z gospodarskim poslopijem zarisana že v Franciscejskem katastru iz leta 1823. Tedaj je bila označena kot "Bistrica št. 2". Na katastrski mapi iz leta 1909 je na tlorisu stavbe celo narisana poštni rog, ki uradno označuje poštni urad.

Iz seznama poštnih postaj na Kranjskem v Napoleonovem času zvemo, da je tedaj v novonastalih Ilirskih provincah bila na Kranjskem odprta le ena poštna postaja in to prav v naši Bistrici (in Feistritz). Koncesijo za prvega poštnega mojstra (postmeister) je dobil Anton Valenčič Grgurčev, ki je imel svojo hišo v neposredni bližini (danes Adamičeva 2). Poštni urad so imeli verjetno v pritličju, kjer je bilo dovolj prostora tudi za gostilniške prostore, v sosednjem gospodarskem poslopiju pa so imeli poštno konje in poštno vozove za prevoz potnikov in blaga. Prvi bližnji poštni postaji sta bili v Lipi nad Jelšanami in v Zagorju na Pivki. Strm cestni klanec v Globovniku je za obložene poštno vozove zahteval še dodatno priprego, ki jo je bistriski poštar lahko tudi dodatno zaračunal. In ker prav letos slavimo 190 letnico bistriske pošte je domači likovnik g. Romeo Volk narisal ilustrirano razglednico s katero nam je želel pričarati čas, ko je v Bistrici delovala prva

pošta. Razglednico sta izdala Primorsko numizmatično društvo in Muzejski študijski krožek v Ilirski Bistrici.

Prvi bistriški poštar Anton Valenčič je imel tri sinove in štiri hčeri. Za vse je poskrbel, da so imeli dobro popotnico za življenje. Sin Franc je postal konjeniški stotnik. Sina Antona je oče dal v šolo, ker šole še ni bilo v Trnovem je mladi Anton moral v Ribnico na Dolenjskem, kjer je bil kot odličnjak, skupaj s sošolcem Francetom Prešernom vpisan v zlato šolsko knjigo. Odločil se je za vojaški položaj, kasneje bil poveljnik orožniškega poveljstva na Kranjskem, dosegel čin generala in plemiški naslov "plemeniti Valenčič" (von Valentsits). Umrl je v avstrijskem Gradcu in je tam pokopan. Najstarejši poštarjev sin je bil Jožef Valenčič, ki je prevzel pošto postajo po svojem očetu. Z ženo Jožefo Jenko sta imela kar dvanajst otrok. Bil je gotovo zelo uspešen saj je že leta 1838 imel v svojem hlevu od 15 do 20 konj in tri vozove za potnike in tovor. Leta 1862 je s pošto kočijo skozi Bistrico kar dvakrat potoval džakovaški knezonadškof Josip Juraj Strossmayer in se 26. maja 1862 ustavil na kosilu v Valenčičevi gostilni. Bistričani so mu tedaj na hitro pripravili prisrčen sprejem. Posebej močan vtis je na knezonadškofa naredil starosta Bistričanov Matija Ličan imenovan tudi "star Slovenec", ki mu je visoki gost izkazal posebno čast in mu dal piti celo iz svojega kozarca. Leta 1869, kot je moč prebrati na prekladi kamnitega portala vhodnih vrat je Josip Valenčič obnovil stavbo, morda jo je takrat tudi dvignil. Pošta je v stavbi ostala tudi še po smrti lastnika leta 1876. Dela ni bilo več toliko, poštne konje in poštne kočije sta zamenjala "hlapon in železna cesta". Pošta je dobila prvi telegraf leta 1898. V tej stavbi je delovala pošta tudi še prva leta italijanske okupacije, dokler stavbe v začetku dvajsetih let ni kupila občina in namestila v stavbi sodišče. Poštne hleve pa so predelali v zloglasne zapore. Pošta se je preselila v Starčevo hišo na rob starega dela Bistrice.

Po drugi vojni so hišo zasedle stranke in stavba je šla v prodajo. Zapore pa so konec štiridesetih let podrli in razširili križišče. V desnem spodnjem delu stavbe je dolga

Poštna postaja v Ilirski Bistrici, ob odhodu poštne kočije proti Zagorju in dalje proti Ljubljani.

"Stara bistriška pošta", kot jo vidimo danes. Poštini hlevovi in zaporovi na levi strani že petdeset let ni več. Stavba je obnovljena in je kraju lahko v ponos po izgledu pa tudi po bogati preteklosti.

leta "šuštaril" znameniti čevljar Vence, pobožen mož, ki ni zamudil nobene od jutranjih maš ne v samostanu in ne v Trnovem, le, da je vse prespal. In ko je leta 1969 zadnji močnejši potres stresel tudi stavbo o kateri teče beseda, da se je zlomila kamnita portalna preklada, je čevljar Vence prestrašen pritekel iz stavbe, se razgledal, si otrsels usnjeni predpasnik in pomirjeno dahnil: "No ja, saj ni hujskega; komaj za eno kesanje!"

Stavba je zadnja desetletja dajala kaj žalostni videz, sedanje lastnike pa gre pohvaliti, da so jo zložno lepo preuredili in lani je zasijala v svojem polnem sijaju. V njej sedaj domuje Vipavska banka, advokat, kozmetični in frizerski salon pa še kaj bo, saj ta čas še niso vsi poslovni prostori v pritličju zasedeni.

Besedilo in slika Vojko Čeligoj

Frane Tomšič

Luna sije

Pri Hlistovih je stric Janez skrbno zagozdil bukov hlod in pogнал žago. Voziček se je začel enakomerno premikati proti rezilu. Ozrl se je čez kup hlodov, ki jih je sneg že sinoči prekril. Prišel je bližje, s cepinom obrnil debelo bukev in jo skotalil proti žagi. Potem si je potegnil zavihek kožuha do ušes in stopil mimo. Belina je nevidno ozarjala vse naokoli, in čeprav je bila tema, je bilo videti cesto do Mehlinovih in čez. Pogledal je v črno nebo. "Še bo medlo," je pomislil. Nenadoma je bolj zaslutil kot zaznal lahen piš, ki je zavil izza hiše. "Oho, to pa ne bo dobro, zjutraj bi moral Grgur odpeljati deske; če bodo zameti, bo hudič."

Žaga je slonela pravokotno na hišo. Na gostilniških oknih so visele zavese, da je svetloba kukala ven le ob robovih. Cesta je bila zasnežena. Že se je mislil vrniti na žago, ko je zaslišal petje. Obstal je. "Le da ne bi bilo kaj narobe. Muse je moral prejšnji mesec krepko plačati fantovsko razigranost... Ja, Škudov starejši se še ni vrnil iz zavora. Kdo ve, zakaj jih moti pesem. Kje so časi, ko smo zvečer peli dekletom, ne da bi koga motilo... Odkar so se vrinili med nas, se zdi, da so ljudje vedno na preži, da se ne bi kaj pregrešili. Je bil pa le boljši Franc Jožef..."

Še trenutek je prisluhnul in se ozrl proti Ličanovim. Pod cestno svetilko je opazil tri črne postave. V hipu mu je šinilo v glavo: "Patrola..."

Zagazil je v sneg in pohitel k vhodu. Stopil je v gostilno in z rokama mahal gospodinji, ki je natakala vino za pultom. Potem je zakričal: "Karabinjerji!"

Gospodinja se je zdrznila. "Utihnite, za božjo voljo," je zakričala. "Luna sije..." je obstala na polovici. V trenutku se je pevski zbor prelevil v mirno omizje. Nekdo je s kredence vzel igralne karte, jih razdelil in "marjaš" se je začel.

Gospodinja je za prst odstrla zaveso in skozi špranjo pokukala na cesto.

"Joj, prav sem gredo..." je dahnila zaskrbljeno. Janez je prišel do pulta. "Saj niso slišali..." ji je rekel, "ne skrbi..."

"Lepo, da si povedal, kar naprej me je strah, bog ne daj, da si ne bi pomagali..."

"Seveda... pa zbogom, delo me čaka."

Kmalu so se zunaj zaslišali koraki, potem cepetanje in otesanje čevljev. Vsi so utihnili. Vrata so zaškripala in hlad je udaril v prostor. Orožniki so vstopili. "Buona sera," je pozdravil vodja patrole, se za hip ustavil ob omizju in premeril s pogledom vsakega posebej. "Perche' cosi' silenziosi? Mi e' sembrato di sentire il canto, o mi sbaglio?" Zakaj ste tako tihi? Zdelo se mi je, da sem slišal petje, ali se motim?

Gospodinja je pomahala z roko. "Ne, ne, niente canto, tam zunaj, fuori pijanec ubriaco cantare... Boste čaja, te'? Gia' cucinato."

Dva sta sedla na klop in naslonila puški ob zid.

"Fa' freddo fuori..." Mrzlo je zunaj... je rekel tisti, ki je bil videti mlajši. Vodja pa je premeril prostor s koraki, se spet ustavil ob mizi in usmeril kazalec v Bineta Grščovega. "Tu sei gia' stato da noi, ti conosco bene, ti e' passata la voglia di cantare, o mi sbaglio?" Bil si že pri nas, dobro te poznam, te je minila želja po petju, ali se motim?

Bine se je stisnil v ramenih. "Non abbiamo cantato..." Nismo peli...

"Lo spero bene, se no ti aspetta la cella, lo sai, no?" Upam, če ne, te čaka zapor, to veš, ne?

Gospodinja je nalila tri skodelice vročega čaja. "Signori, bere, dobro je, per freddo..."

Spogledali so se, in ko je vodja prikimal, so pili.

"Buono, buono..." je pohvalil mladenič.

"Un te' cosi' lo bevevo solo dalla mamma." Dober, dober, tak čaj sem pil le pri mami.

Ob mizi so se fantje sprostili. Mehlinov Tone je odložil karte in prišel k pultu. "Questa notte viene la bora, meglio stare al caldo." Nocoj bo burja, bolje je biti na toplem.

Vodja, ki je že spil polovico čaja, se je ozrl k njemu. "Gia', la conosco la vostra bora, pero' a noi non ci ferma nemmeno lei, il servizio non conosce tregua..." Da, poznam vašo burjo, toda nas ne ustavi niti ona, služba ne pozna odloga.

"Lo so, sono stato militare ad Arezzo, bella citta'." Vem, bil sem vojak v Arezzu, lepo mesto.

"A si'?" A tako?

Tone je trenutek utihnil, potem pa z naivnim izrazom na obrazu vprašal:

"Mi spieghi, signor appuntato, perche' ad Arezzo potevamo cantare sloveno in osteria e nessuno si lamentava, anzi, ci pagavano da bere. In un paese vicino abbiamo cantato inni sacri perfino in chiesa." Povejte, gospod vodnik, zakaj smo v Arezzu lahko peli slovensko v gostilni in se ni nihče pritoževal, nasprotno, tudi pijačo so nam plačevali. V bližnji vasi smo peli nabožne pesmi celo v cerkvi.

"Mi sembri intelligente, dovresti capire da solo. Ad Arezzo la vostra lingua o dialetto che sia e' folklore, qui' invece rappresenta una macchia sull'italianita' di queste terre che sono state da sempre italiane..." Zdiš se mi inteligenčen, sam bi moral razumeti. V Arezzu je vaš jezik ali narečje folklor, tukaj pa predstavlja madež na italijanskosti teh ozemelj, ki so bila vedno italijanska...

"Scusi, queste terre erano nell'ambito dell'Austria, mai sotto l'Italia, se escludiamo la Roma antica." Oprostite, ta ozemlja so bila v okviru Avstrije, nikoli pod Italijo, če izvzamemo stari Rim.

"Ah, mi sembra che te ne intenda di storia, e vada per Roma, noi siamo i suoi eredi."

Dom starejših občanov kot nadomestni dom

Zdi se mi, da se spoznaš na zgodovino, pa naj bo Rim, mi smo njegovi dediči.

"Gia', pero' secondo questa logica vi appartiene anche L'Inghilterra. E poi non so cosa direbbero i discendenti di Attila, che e' arrivato fino a Roma." Toda po tej logiki vam pripada tudi Anglija. In ne vem, kaj bi rekli potomci Atile, saj je on prišel do Rima.

"Cosa centrano gli inglesi..." Kaj imajo s tem opraviti Angleži...

"Giulio Cesare occupo' anche parte dell'Inghilterra..." Julij Cezar je zasedel tudi del Anglije...

"Cosa dici, vuoi prendermi in giro?" Kaj govoriš, se hočeš norčevati iz mene? "Dio me ne guardi..." Bog ne daj...

Podoficir se je namrščil in strogo pogledal: "Mi pare che ti dovremo tenere d'occhio, sei troppo sveglio... Inghilterra o no, qui' e' terra italiana e tale restera' in eterno. Percio' sforzatevi di dimenticare le vostre radici barbare. E con questo ho' finito. Ragazzi, andiamo." Zdi se mi, da bomo morali popaziti nate, preveč bister si... Anglija ali ne, tukaj je italijanska zemlja, in tako bo za vekomaj. Zato se potrudite pozabiti svoje barbarske korenine. S tem zaključujem. Fanta, pojdimo.

Ko je odprl vrata, je zapihalo. Orožniki so se stisnili v ramah in se odpravili proti Dulanjemu kraju. Gospodinja se je oddahnila, vzela izpod pulta steklenico slivovke in fantom natočila po frakelj. "Spijte na moj račun. Tebi, Tone, pa dvojnega, ne vem pravzaprav, kaj si mu tvezil, a kaže, da si mu povedal svoje."

V našem Domu je našlo drugi dom preko dvesto stanovalcev, ki so pred tem živeli v različnih krajih občin Ilirska Bistrica, nekateri pa prihajajo tudi iz občin Pivka, Postojna, Vrhnika, Sežana, Ljubljana, Cerknica, Koper, Tolmin, Nova Gorica ...

V hiši, ki prevzema popolno skrb za človeka ni dovolj, da se ponudi le belo pregrnjena postelja, skrbna bolniška nega in primerna hrana ob dogovorjeni uri. Vsi zaposleni se namreč zavedamo, da je Dom veliko več, predvsem mora biti to prijazna in gostoljubna hiša, ki z odprtostjo in odgovornostjo sprejema svoje stanovalce, jih združuje v skupnost in obenem poskuša upoštevati želje posameznikov.

Za vse to, poleg odgovornih ljudi Doma - direktorice, pomočnika direktorice, računovodkinje, socialne delavke, glavne medicinske sestre, administrativnih delavk, delovnih terapeutk in fizioterapevta, skrbi še veliko število ljudi. In prav na te nepogrešljive ljudi v Domu želimo tokrat opozoriti.

Prvi stik z našo hišo običajno predstavlja srečanje z receptorji Doma. Prve informacije in usmeritve k ljudem, ki so zadolženi za posamezna področja dela, dobijo tako obiskovalci kot stanovalci Doma, prav pri receptorju.

Za urejenost notranjih prostorov skrbi skupina trinajstih strežnic. Dopoldan in popoldan, ob nedeljah in praznikih, ob vsaki uri s čistilnimi pripomočki krožijo po hiši in skrbijo, da je tako v sobah stanovalcev, kot v skupnih prostorih, vse v najlepšem redu. Z urejenostjo in čistočo želijo prispevati svoj del k dobremu počutju stanovalcev. In kdo se ne bi počutil dobro, če živi v čistih in urejenih prostorih, "delijo mnenje naše strežnice" s stanovalci Doma in dodajajo, da si po svojih močeh prizadevajo za lep in urejen videz hiše. Vsak dan pomagajo tudi hraniti tiste stanovalce, ki zaradi bolezni ali invalidnosti tega opravila sami niso več zmožni. V pritličju domske zgradbe je velika pralnica v kateri se tedensko opere

okrog 2300 kg osebnega, posteljnega perila in drugega tekstila, ki ga uporabljamo delavci Doma. Za ta del skrbi skupina štirih peric - likalk. Vsakemu stanovalcu v posebni vrečki vrnejo zlikano perilo, ki jim ga vedno tudi osebno izroči.

Zato, da je vse zašito in primerno ukrojeno skrbi šivilja, ki s z občutkom za lep videz stanovalcev poskrbi, da je obleka vedno dovolj široka, primerno dolga in seveda, da je tudi po okusu naročnika.

Osebjem zdravstveno - negovalne službe poleg zdravstvene nege poskrbi še za osebno higieno, urejenost stanovalcev, hranjenje in pripravo na nočni počitek. Njihova skrb je razpotegnjena na neprekinjeno bedenje nad prebivalci hiše, ki se nadaljuje tudi v nočni čas.

Ekipa petih kuharjev in šestih pomočnikov pripravi dnevno tri ali več obrokov različne hrane. Pri sestavi jedilnikov poleg želja stanovalcev, upoštevajo tudi dietna navodila zdravnikov. Ob izrednih priložnostih, praznovanjih in slavnostnih srečanjih pa nas pogostijo tudi s pecivi, slaščicami in lepo pripravljenimi pogrinjki.

Tehnično brezhibnost hiše imata na skrbi hišnika, ki poleg teh opravil z veliko spretnosti še marsikaj drugega postorita za stanovalce Doma.

To je le bežen sprehod po naši hiši, za katero si vsi zaposleni iskreno želimo, da bi bila prijazni dom vseh, ki ste se odločili, da nam zaupate skrb za svoje bližnje, ali pa je bilo to bivanje osebna izbira naših stanovalcev.

Mira Lenarčič

Kotiček za križankarje

Tudi tokrat razpisujemo tri nagrade. Med reševalce, ki bodo pravilno rešili prav vse križanke, bomo razdelili tri nagrade. Reševalci naj fotokopije (lahko pa na list papirja napišejo rešitve oziroma zahtevana vodoravna gesla za vsako križanko) v kuverti pošljejo do 1. aprila na Uredništvo Jesenskih listov, Društvo upokojencev, Bazoviška cesta 28, 6250 Ilirska Bistrica

Povezani magični kvadrati

1	2	3	4	5
2				
3				
4			1	2
5			2	
			3	

1	2	3	4	5
2				
3				
4	5			
5				

1	2	3	4	5
2			5	
3				
4				
5				

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Vsako besedo vpišite vodoravno in navpično.

Prvi kvadrat: 1. starejši ameriški vestern, 2. najstarejši grški pesnik, 3. dišeča snov, izloček nekaterih kitov, 4. začetnik slovenskega šolstva (Miha), 5. grška muza lirike.

Drugi kvadrat: 1. snežni zamet, ki visi čez streho, 2. prostor ob glavnem vhodu v samostan, 3. mesto v severni Franciji (flam. Atrecht), 4. začetek tekmovanja, 5. tipka.

Tretji kvadrat: 1. ameriška sopranistka (Reri), 2. dohodek od obresti, 3. bombažna tkanina za blazine, 4. seneni drobir, 5. Bevkova povest.

Četrti kvadrat: 1. gobavost, 2. mesto v Porurju, 3. liguster, 4. slov. železarski strokovnjak (Ciril), 5. pripadnik starega naroda v Daciji, ob Tisi.

Srednji kvadrat: 1. spričevalo, potrdilo, 2. velika slaščica, 3. madžarski skladatelj in dirigent (Ferenc), 4. slov. umetnostni zgodovinar (France), 5. grški filozof iz Mileta.

Dimitrij Grlj

Zlogovnica

AH - BAR - BEL - BUB - CA - CE - CHI
- CI - DI - E - EKS - ENT - GAN - GLA -
GRAD - I - JE - KA - KA - KON - LA -
LA - LJOV - LO - MA - MI - MO - NJE -
O - PI - PLI - PO - PO - PRI - RED - RO -
RO - RUB - SKA - ŠTEH - TI - TO - TRE
- VA - VA -VAN - VED - VI - ZA - ZIT.

Iz zgornjih zlogov naredite petnajst besed,
ki jih zahtevajo opisi. Vpišite jih na črtnice,
njihove tretje in šeste črke pa prenesite
v stolpca na levi, kjer dobite od zgoraj
navzdol angleški pregovor.

1. pesem beneških čolnarjev, 2. fantovsko
tekmovanje v Ziljski dolini, 3. duhovnik,
ki deluje na ekspozituri, 4. sodni
pripravnik, 5. delfin, 6. zvezna država
v ZDA, 7. mesto v Črni gori, 8. zveza
glavnih stavkov, 9. ruska pesnica (Anna
Andrejevna), 10. lepotna cvetlica,
11. feničanski bog, 12. tresenje glasu,
13. ukaz, 14. Cankarjeva pesniška zbirka,
15. ruski slikar (Andrej).

Dimitrij Grlj

	3	6	
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

Magična kvadrata

Vsako besedo vpišite vodoravno in
navpično. Opisi so za oba lika pomešani
med seboj.

1. prikaz naučenega pred občinstvom - gozdno mladje, 2. visoka lesena posoda
vinogradnikov - indonezijska tiskovna agencija, 3. niz več besed - filmski igralec in
ameriški predsednik (Ronald), 4. slovenski pisatelj (Ivan) - vnetje žrela, 5. planšar- grška
morska nimfa, 6. mesto v Slavoniji - pritok Pada.

1	2	3	4	5	6
2					
3					
4					
5					
6					

1	2	3	4	5	6
2					
3					
4					
5					
6					

Obrazi našega kraja

Vinko Sket

Bistriški plac je bil včasih tudi trgovsko središče, z več trgovinami, ki so privabljale bližnje in daljne ljudi. Na njem ni bilo nikoli dolgčas.

Ena takšnih trgovin je bila Sketova, s tekstilom, včasih smo rekli kar trgovina štofe. Vsi smo prej ali slej od nekje prišli. Sketovi so prišli nekje od Rogaške Slatine, ker so v Bistrici dobili v posest kar tri hiše. Dve - današnji Pub Triglav in kjer je danes Center za socialno delo so prodali, tretjo - današnjo knjižnico pa so obdržali in v njej odprli omenjeno trgovino. Oče Sket je imel tri sinove. Vinko je ostal doma in v povečani hiši delal kot trgovec. Bil je šolan trgovec in tipičen meščan takratnega bistriškega meščanstva.

Gospod Vinko je hodil v igralnice Monte Carla in to je bilo za Bistrico ultra gosposko, še danes bi bilo. V tamkajšnjih igralnicah pa ni igral. Hkrati je opazoval in preučeval organizacijo in sistem iger. Res je bil strasten igralec, svoje igre pa je igral predvsem doma v Caffè Roma in pozneje po vojni v bistrškem "montekarlu", v nekdanji kavarni Šport. Njegova priljubljena igra je bila tarok in hotel ji je priti do dna. Cele noči je študiral razdelitev kart in v njej iskal ključ do zmagovalne igre "asov". Nikoli ga ni našel, ključa, ki lahko odpre Sezam, kot ga ni našel še nihče, čeprav mu je pomagal njegov sekundant Slavoj Ježev, ki je bil z njim tudi v Monte Carlu. Seveda mu je sekundiral največ kot prodajalec v trgovini in v kavarni, vendar pa je bil njegov glavni in celo zaprisežen kibic in sekundant Stano Figovc.

Kljub znanstvenemu pristopu do igre taroka je bil vraževeren igralec. Verjel je v pozitiven ali negativen vpliv, ki so ga posamezniki imeli na njegovo igro in žarčili takšen ali drugačen fluid. O takih ljudeh je vodil evidenco. Njegova igra kot igre soigralcev pa so bile predvsem družabnost in del tistega posebnega takratnega bistrškega življenja, ki ga že

skoraj ni več in se je utopil v piru ali še kakšni drugi splošni "uniformi".

Gospod Vinko Sket pa je vendarle bil predvsem trgovec s štofo in takratno konfekcijo - irhaste in žametne hlače. Štofa in karte pa si le nista bili preveliki prijateljici in trgovina je počasi, kot dolgotrajen bolnik, hiralala. Na policah so se pokazale kaverne, štofe so venele in se gubale. Prišel je čas, ko je zazvonil navček. Zadolženo trgovino je prevzela neka italijanska societa - družba. Zapisana pa je bila še igra, vsaj tista predvojna, ker je prišla vojna. Za njo kapitulacija Italije, ki je gospoda Sketa zatekla v Trstu. Od tam pohiti takoj domov v Ilirsko Bistrico, pravkar deložirano Villa del Nevoso, kjer ustanovi komando mesta in zaščitni bataljon in, daljnovidno kot trgovec, začne evakuacijo vojaškega materiala iz vojašnic v snežniške gozdove. Bil je rezervni oficir in streči je znal tudi vojaškim stvarjem. Po prihodu Nemcev se s partizansko vojsko umakne in partizani do konca vojne. Nekateri trgovci so njegovo partizanstvo komentirali: "Seveda je šel v partizane, ker je vse zapravil in nima več kaj izgubiti!" Trgovci so po vojni izgubili nacionalizirane trgovine, le Sketu, ki jo je že prej izgubil ni bilo kaj nacionalizirati.

Ampak Vinko Sket je, kot trgovec in partizan, več ali manj pozabljen. V spominu je ostal bolj kot "igralec na karte". Nek tak spomin je kot pravljica. Domov v Bistrico je baje pripeljal ročno ruleto, prirejeno na lastne zmage. Soigralci, ki so priredbi prišli do repa pa so ruleto predelali njemu v izgubo. Kdo ve ali je ruleta pravljica ali resnica, ki ga je pomagala spraviti na kant.

Morda se je od izgub in slabe volje odpočival na hišni terasi, kjer je imel sončne kopeli zoper revmo in druge "trgatve". Ljudje so, verjetno iz bližnjega zvonika sv. Jurija ali iz Ravnice, izvedeli, da se sonči na golo in da je že tedaj postavil temelje naturizma v naših krajih morda pod geslom "golo sončenje - bogato zdravje".

Gosposki časi imajo pač svoje navade in razvade, pisana in nepisana pravila. Ne vem ali je, bistrških gospodov združba "lordov" ali kakor se je že imenovala, imela svoj kodeks etike ali lepega obnašanja. V času ko je združbo vodil Vinko Sket pa so obravnavali pregrehe svojega člana, ki je imel priležnico in ga resno opomnili naj živi v skladu s pravili, ali pa bo sam kot priležnik izključen. Kot da so tisti pretekli časi že vse vedeli in da današnji, k gosposkim maniram nimajo kaj dodati.

Celo današnje sponzorstvo je takratni izum. Takrat okrog ali po letu 1930 je v Bistrici delovala godba, ki ji godbenikov ni primanjkovalo, manjkali pa so instrumenti. Vinko Sket pa za to zvedši, kupi glasbila, jih razstavi v izložbi svoje trgovine in po splošnem ogledu javnosti, podari godbi. Ne le sponzorstvo temveč učinkovita reklama za svoje štofe. Takratna godba še danes molče igra na fotografijah preteklosti. Seveda je bil za takšna gosposka dejanja močno čislán, a še bolj ga je čislala njegova soproga, ki je Elko Slavčevo, takrat trgovsko vajenko, pošiljala na železniško postajo, da je Sketu nosila aktovko ali popotni kovček, "ker se ne spodobi, da bi ga prenašal sam", je menila gospa. Gosposki in uglašeni so morali biti tudi v trgovini zaposleni pomočniki in vajenci. Z njimi je n. pr. imel posebne ure lepomiselnih vaj in to toliko časa, dokler niso vsi lepo in enako pisali. Sedaj lahko trgovci enako pišejo le s pomočjo računalnika. Da, da, lepomiselnost je bil tedaj odraz urejene in skladne osebnosti.

Tako je Vinko Sket živel in preživel svoje življenje med delom in igro in ko mu je igra pobrala delo - trgovino štofe, izgube ni objokoval, temveč še bolj blagroval igro, ker mu je ostala. V njem je bilo nekaj pustolovskega in za svojo življenjsko pustolovščino je izbral tarok. Z njim se je "igral" do konca.

Ivko Spetič

Smeškotov kotichek

Policaј in cigani

Policaј se podi za cigansko družino. Oni zavijejo s ceste, pa čez polje in v hosto. Policaј prisopiha do polja in vpraša tam brkljajočega kmeta:

“Ali ste videli cigane?”

Kmet odgovori:

“Ja, tja so šli!” in s prstom pokaže v gozd, “drugič se pa skupaj držite!”

Devetdesetletnica

Pride starejša ženska pri devetdesetih k zdravniku.

Gospa: “Ali bi lahko nekako dobila aids?”

Zdravnik: “Ja gospa, zakaj bi pa radi dobili aids, saj je nevaren?”

Gospa: “Pravijo, da če dobiš aids še 10 let živiš!”

Južnjaki

“Glup neki narod, ovi Slovenci! Koliko smo več u Ljubljani (i Ilirskoj Bistrici), a još nisu naučili naš jezik!”

Študent medicine

Pride “luftarski” študent medicine na izpit anatomije človeškega telesa. Profesor je prizanesljiv in mu postavlja lahka vprašanja. Kazal je na posamezne dele telesa, študent pa naj bi jih poimenoval. Toda študent klati same neumnosti - roki pravi noga, vratu nos in podobno. Profesorju ne preostane drugega kot da ga “vrže”. To se nekajkrat ponovi. Enkrat pa uspe študentu pravilno poimenovati dele telesa. Profesor mu da primerno oceno in ga povpraša:

“Kako pa to, da se vam je uspelo naučiti?”

Študent se s prsti potrkva po čelu in reče:

“Hja, ledvice, ledvice!”

Eksperimentalna operacija

Človeku po kosih jemljejo iz glave možgane. Po prvem posegu mu iz glave vzamejo polovico sivine.

“Kako se počutite, kaj nam lahko poveste?” zanima zdravnike.

“Počutim se prav dobro!” odgovori operiranec.

Sledi drugi poseg, vzamejo mu še četrtno možganov.

“Kako se počutite, kaj nam lahko poveste?” sprašujejo zdravniki.

“Vozniško in prometno prosim!” nadaljuje operiranec.

Nazadnje pustijo v glavi samo še male možgane.

“Kako se počutite, kaj lahko poveste?” vztrajajo zdravniki.

“Ne čujem dobro!” je zadnji odgovor.

Scene z doma

“Gospod Kopriva, koliko let pa imate?”

“Šestinosedeset, draga moja!” po pravici pove oskrbovanec doma.

“O, jej, nikdar vam ne bi dala!”

“Saj tudi ne bi mogel, na žalost!”

Janezek in umetnost

Učiteljica da učencem v šoli glino in ji reče naj vsakdo nekaj naredi iz nje. Čez čas vidi, da Janezek ni še nič naredil.

“Janezek, kaj imaš pa ti?”

“Govno,” odgovori le-ta.

“In kaj boš iz njega naredil?”

“Učiteljico,” odvrne nadebudnež.

Učiteljica, ogorčena, pripelje s seboj ravnatelja. Ta ga vpraša:

“Janezek, kaj delaš?”

“Govno mesim!”

“In kaj boš z njim,” vpraša ravnatelj.

“Ravnatelja bom naredil!”

Stvar je zdaj zrela za psihologa. Psiholog se usede k Janezku in reče:

“Janezek, kaj imaš tukaj?”

“Govno,” odgovori.

“In vem kaj boš iz njega naredil - psihologa!”

“A ne,” odvrne Janezek, “toliko govna pa nimam!”

Moje življenje

Moje življenje
je kot razdrto trpljenje.
Bolj kot trpim,
bolj zaživim.
Zamislim se
in vem, da živim:
čeprav je trpljenje,
nas le to vodi v življenje.
Živimo, trpimo in se veselimo!

Štefka Prelog

Moj avto

Avto sem kupila,
da z njim bi se lepo vozila.
Ko pa pride karambol,
je velik rompompom.
Vsi so se smejali,
češ - avto ni ta pravi.

Štefka Prelog

Babičini nasveti

Nekaterim ljudem povzročajo težave jedi, pripravljene s čebulo. Majhna skrivnost v pripravi: čebulo najprej prekuhajte v malo vode, ki jo pustite popolnoma povreti, nato jo boste lahko zelo hitro prepražili. V okusu jedi ne bo nobene razlike, a bo lažje prebavljiva.

Prazniki se bližajo. Že prej bi radi napekli več vrst keksov, vendar se bojite, da ne bodo več sveži, ko jih boste ponudili. Tu je babičin nasvet: shranite jih v pločevinasto posodo in dodajte nekaj pesti riža. Keksi bodo ostali krhki in sveži.

Da bi lažje razrezali sladko, lepljivo suho sadje (suhe fige, datelje, suhe slive), ki jih želite uporabiti pri pripravi sladic, pogrejte rezilo nad plamenom ali pa ga namočite v vreli vodi.

Zapomnite si, da jabolka shranjujemo med suhim listjem, hruške v slami, orehe in limone v zabojčku, obdanem s suhim peskom, medtem ko grozdje obesimo na vrvico, razpeto v suhem in temnem prostoru.

Ste vedeli, da ni priporočljivo pričeti rezati salame na konceh? Vedno jo morate najprej prerezati poševno na sredini in od tam naprej rezati poševne rezine. Ko želimo preostali del salame shraniti, najprej položimo skupaj oba odrezana dela, ki se morata tesno ujemati, ju zavijemo skupaj in ju tako lahko shranimo. Salama bo ostala tako dolgo sveža.

Zopet vas je ujel prehlad. Enostaven in zelo učinkovit nasvet: en dan jejte naribana jabolka z žlico medu. Ni le bogata in poživljajoča jed, pomagala vam bo pregnati tudi prehlad.

Svinjski zrezki bodo zdržali dlje v hladilniku, če jih pokapamo s kisom in položimo v hermetično zaprto posodo. Tako jih bomo lahko tudi hitreje spekli in tudi okus bo prijetnejši.

Ostale so vam suhe fige, ki so se nekoliko presušile. Zmehčali jih boste tako, da jih pustite v rahlo oslajenem mleku 24 ur. Postale bodo mehke in zelo okusne.

Mleto meso bomo lažje odmrznili, če ga posujemo s soljo, ki smo jo nameravali uporabiti pri kuhi jedi. Sol bo pospešila odmrznitev mesa, ki bo še okusnejše.

Želite imeti peteršilj vedno pri roki? Vzemite majhno spužvasto gobico, razrežite jo na pol, namočite in po obeh polovicah posujte malo peteršiljevega semena. Gobici postavite v plitvo posodo in postavite na sončno okensko polico. Pazite, da bosta gobici vedno mokri.

Pri nameščanju slik v stanovanju so vam na steni ostale luknjice zaradi napačno pribitih žebeljev. Zadelajte jih z zobno pasto ter obrišite z mokro krpo!

Ali imate radi ocvrte ribje filete? Pomočite jih v beljak, nato jih povaljajte v drobtinicah in ocvrite. Ribe bodo sočne in hrustljave.

Z vodo, v kateri ste kuhali testenine, boste lepo odstranili maščobo s posode ne da bi uporabili detergent za pomivanje posode. Ohlajena pa je odlično gnojilo za lončnice.

Dragica

Misli modrostnikov

Življenje je veliko več kot knjiga, ki jo napišeš. Življenja ne moreš prebrati - moraš ga preživeti do kraja.

Človeško življenje je kakor igra s kocko: če se ne obrne na stran, ki si jo najbolj želimo, moramo izkoristiti tisto, kar nam je namenilo naključje.

Če z nekom grdo spregovorimo, uničimo mesece truda in leta iskanja skladnosti.

Rekli so mi, da beseda ni konj, a vseeno večkrat - brčne.

Resnica vedno počaka, da ji pogledamo v oči.

Za vzgojo otrok imamo zelo malo časa in eno samo priložnost.

Pogosto si želimo nekaj česar ni, a ne vzamemo to, kar že imamo.

Mladost je norost, duhovne lepote prihajajo z leti.

Zbrala in uredila: Iva

Plan izletov in srečanj Društva upokojencev Ilirska Bistrica v letu 2000

Februar

9. 2. 2000

Predstavitve kolekcije diapozitivov Julijske Alpe v sejni sobi DU ob 18 uri
predavatelj g. Hinko Poročnik

Marec

4. 3. 2000

Družabno srečanje v menzi TIB ob 19 uri

April

8. 4. 2000

Enodnevni izlet s kopanjem - Savudrija, Umag, Buje Motovun, Istarske toplice - večerja

27. 4. 2000

Planinski izlet na Kozlek

Maj

27. 5. 2000

Planinski pohod na Sinji vrh nad Ajdovščino, eno uro zmerne hoje, vodič g. Hinko Poročnik

Junij

3. 6. 2000

Enodnevni izlet: Žiče, Zreče, Rogla

29. 6. 2000

Srečanje upokojencev Slovenije - Velenje

Julij

Piknik in srečanje s tržaškimi upokojenci

Avgust

13. 8. 2000

Planinski pohod na Snežnik s Planinskim društvom

September

Srečanje primorskih upokojencev

2. 9. 2000

Planinski pohod na Goljaku - Trnovski gozd, vodič g. Hinko Poročnik

Enodnevni izlet na Kravji bal (Bohinj, Vogel, Cerkev Sv. Janeza)

Oktober

7. 10. 2000

Planinski pohod - Pliš - Klana, vodič g. Vojko Čeligoj

November

11. 11. 2000

Martinovanje

December

29. 12. 2000

Prednovoletno srečanje

Pred napovedanim izletom - srečanjem, bomo poverjenike in člane društva obvestili o ceni in ostalih informacijah.

Prijave z vplačilom sprejemamo samo na društvu ob sredah in petkih od 9 -12 ure ali na telefon 81-598

Vse zainteresirane obveščamo, da lahko v Zrečah najamejo apartmaje po ugodnih cenah (tel. 041 542-102, lastnik gospa Zahumar Marija).

SKB BANKA D.D.

SKB BANKA D.D. ILIRSKA BISTRICA

Razmišljate, kako bi uredili svoje finančne posle in obenem bančne opravke še poenostavili? Ali pa se odločate za varčevanje? Predstavljamo vam našo ponudbo, ki morda vsebuje tudi rešitev za vaše finančne težave.

Predlagamo, da za prejemanje pokojnine v **SKB banki** odprete **tekoči račun**. Z **BA kartico**, ki je sestavni del tekočega računa, ne boste v zadregi, kadar boste odšli po nakupih brez gotovine. Z BA kartico namreč lahko plačujete blago in storitve v vseh trgovinah, označenih z BA ali Maestro v okviru stanja na računu. Gotovina vam je na dosegu roke 24 ur na dan na kateremkoli bankomatu po Sloveniji. Ob dvigu gotovine lahko tako tudi preverite stanje sredstev na vašem tekočem računu. Polovico provizije za položnice boste prihranili, če položnico oddate na bankomatu SKB banke.

Ste mogoče v zadregi, ker bankomata še ne znate uporabljati? Ob otvoritvi tekočega računa ali tudi kasneje vam bo bančnik z veseljem predstavil, kako poslovati s pomočjo bankomata.

Že veste, da **odrezek o nakazani pokojnini** lahko dobite v katerikoli poslovalnici SKB banke po Sloveniji? Prednost pred hranilno knjižico je več kot očitna.

Če se odločate za varčevanje, vam priporočamo **varčevanje**, ki je lahko **kratkoročno** ali **dolgoročno**. Prednost kratkoročnega varčevanja je, da so vsi pologi v poljubni višini, razen prvega pologa, ki smo ga določili v višini 20.000 tolarjev. Ta znesek pa je tudi, ki ostane na računu do konca varčevanja. Vse ostale lahko dvignete že 31-ti dan po pologu.

Z **dolgoročnim** varčevanjem imamo v mislih varčevanje daljše od enega leta. Začetni polog je 10.000 tolarjev, vsi nadaljni pa so v poljubni višini in takrat, ko vi želite. Na osnovi dolgoročnega varčevanja si pridobite previco do ugodnega stanovanjskega ali osebne kredita. Pravica do kredita je prenosljiva tudi na vaše družinske člane.

V naši ponudbi je še veliko storitev, ki vam jih bo z veseljem predstavila vodja poslovalnice gospa Anica Dovgan Stare s svojimi sodelavci, če nas boste le obiskali v ekspozituri SKB banke na Gregorčičevi cesti 2 v Ilirski Bistrici.

Za Danes. In za Jutri.

Danes bi kar šla

Danes bi kar šla
med prijazne globeli onstran,
kjer so doma barve jeseni,
barve umiranja.
Med tiste, ki nosijo v sebi
zadnji krik življenja.
Danes bi kar šla
med prijazne jesenske globeli,
svojo težko dušo bi položila mednje
in sanjala mogočno
mavrico jeseni.
Danes bi kar šla ...

Verjamem

Verjamem
v neslišno pravljico jutra.
zbudi me in pravi -
Bodi moja!
Moja, za vse cvetove,
ki se bodo odprli.
Bodi moja!

Nek popoldan

Ob kavarniškem šanku,
sok in kava,
raztrgana stara melodija
in bolečina.
Igra kretenj.
Ne, to so bežanja.
Med zlatimi nitmi jeseni
je prostora za dva.
Nek dopoldan železniške kavarne
se prevesi h koncu.

Danica Pardo

Kateri Bistričani so na sliki?

Dolenje

ČukGraf Postojna, februar 2000

Glaucoideus dentatus (Agassiz)

Št. 5. letnik IV. 2000 · Cena 250 SIT

Jubilej zbora upokojencev

Mešani pevski zbor upokojencev je slavil 15. obletnico delovanja. Leta 1984 je skupina pevskih zanesenjakov, med njimi je bil tudi dosedanj predsednik zboru Vojko Žnidaršič, ustanovila meški pevski zbor upokojencev. Katerega so se kmalu pridružile še ženske. Tako je nekako leta 1986 nastal mešani pevski zbor upokojencev, ki deluje še danes. Veliko nastopajo na prireditvah in v revijah. Zbor nepristano zasle, ob zalajni okrepitvi pevske in plesne je bilas šteje mi več in mi manj kot 50 pevcev in pevk.

Ej, pozdravljeni!
Pravim vam, bodimo pomlad! Danes, tu,
noč! Vam pozdravim prde v goste
takno valilo! Bodimo pomlad! V zraču
vzemiritej opoj, na vam prinakamo pesni
nasih dolajste nasimih, prijaznost
prijaznost, tako stimate vasehi in tofina

Da pridemo do tui, do harmonije lepega, i klase, in je tudi, a to zlatika pridemo, ker nam skoti pesni zbuči spomin v mladost, ker te opozarja hrepenenje, lepoto, vraga na močnej zveljavanja, ker pojo o bolečini, noldozivstega, ker premorajo vse -denke na to, da se da.

Povsem Vam, mi mislo vsakobiti, mi smelo
 Držimo se peših nobitih črt in ne
 skrinimo z njih. Mi mislo kolikoriti,
 mi pojstvo, mi živimo pesni in pesni nas
 bratijo.

Bohimo poudariti: Pošujemo drug drugega
 bodimo prijazni drug z drugimi, otrečujemo
 drug drugega, bodimo poudariti, ker poudariti
 toveliko mlada, zmoro vse, premagajo tudi
 nosel na naš nemer, netarajtem, taj
 moleni (V. S. Bohimo nosel).

*Podoba se bejzice preko zlatna Džokera
Podoba na eni (2004) predložak*

